

З В І Т
ПРО НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ
АКАДЕМІЇ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
В 2009 РОЦІ

Київ – 2009

Науково-організаційна діяльність Академії наук вищої освіти України

Сімнадцятий рік розпочався відтоді, як з погодження високих державних органів, Міністерства освіти і науки України на Установчих зборах учених переважної більшості ВНЗ України було проголошено про створення Академії наук вищої школи України (з 2002 року – Академія наук вищої освіти України).

Підставою стало те, що Національна академія наук України претендувати на наукове керівництво усіма ВНЗ не може, хоча б тому, що не здатна охопити всі навчальні заклади країни та й інститути НАНУ зосереджені переважно у великих містах. Вони й до того не охоплюють за науковими напрямками всю номенклатуру науково-дослідних напрямів, виконуваних у вищій школі.

Основними ж завданнями АПН є комплексний розвиток педагогічної науки, проведення фундаментальних і прикладних досліджень з проблем теорії і методики освіти, розробка й наукове обґрунтування нових інформаційних технологій, форм, методів та засобів навчально-виховного процесу, а також дослідження світових тенденцій розвитку освіти та педагогічної науки.

Таким чином, АН ВО України має своє оригінальне обличчя, нікому не заважає, нікого не дублює, має чітко визначену мету й завдання: з одного боку, створює інтелектуальну базу для розвитку науки у всеукраїнському масштабі, а з іншого – підвищує загальний рівень суспільства при допомозі своїх багатих вузівських наукових шкіл.

СЕКЦІЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
(Керівник – віце-президент В.Ф.Погребенник)

1. Кількісний склад на кінець року: відділення філології та мистецтвознавства (далі – ВФМ):

дійсних членів – 33; відділення філософії (ВФ) та відділення педагогіки (ВП) – по 19; відділення масової комунікації (МК) – 17.

2. Зміни, відзнаки по відділенню **ВФМ**:

акад. Степаненко М.І. став ректором Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка та отримав почесне звання „Заслужений діяч науки і техніки України”, знак „Петро Могила”; акад. Шевчук С.В. нагороджена орденом княгині Ольги III ступеня; акад. Сокол О.В. отримав дипломи „За високу майстерність” Мінкультури, „За вагомий внесок у розвиток іміджу освіти і науки України” АПН України і подяку Голови Одеської державної адміністрації та став лауреатом конкурсу „Твої імена, Одесо!” у номінації „Музичне мистецтво”; акад.Шульжук К.Ф. відзначений почесною грамотою Рівненської обласної організації профспілки працівників освіти і науки України, акад. Оляндер Л.К. – знаком за „Наукові досягнення”, акад. В.Ф.Погребенник – срібним знаком ім.М.П. Драгоманова.

ВФ: активна діяльність ряду академіків відзначена державними та громадськими фаховими відзнаками: акад. Горбатенко В.П. нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня; акад. Воловик В.І. й акад. Саух П.О. – орденами «За заслуги» III ступеня; акад. Степовик Д.В. – орденом « За заслуги» II ступеня; акад. Баранівський В.Ф. став деканом Інституту фінансів МФ України й отримав почесне звання «Заслужений працівник освіти»; акад. Надольного І.Ф. нагороджено срібним знаком ім.М.П.Драгоманова; акад.Балух В.О., акад.Саух П.О. та акад. Ярошовець В.І. отримали іменні премії НАН України за видатні успіхи в галузі філософії.

ВП – відомості у звіті відсутні; **ВМК**: акад. М. С. Тимошику присуджено звання лауреата державної премії ім. І. Франка за 2009 рік у галузі наукової діяльності.

3. Наукова робота:

Упродовж звітнього року дійсні члени АНВО України відділень гуманітарного циклу здійснили ряд актуальних досліджень із цілого ряду актуальних проблем гуманітаристики, що здобули високу оцінку й визнання наукової спільноти держави, керували науковими школами у ВНЗ, виконували теми з відповідних наук, керували науковими лабораторіями тощо – **ВФМ**:

лабораторії „Творчі методи, ознаки літератури” (акад. М.І.Дубина), «Brecht-Zentrum» (О.С.Чирков, – займається вивченням, перекладами і популяризацією німецької драматургії; школи „Речення як багаторівнева структура” (М.І.Степаненко); „Розвиток реалізму в українській літературі XIX – XX ст.” (В.Ф.Погребенник); „Визначення параметрів дискретності й рухомості протоіндоевропейського і давнього індоевропейського ареалів (VI-IV тисячоліття до н.е.)” (Р.В. Болдирев); „Етикетні одиниці в українській мові: симантика і функціонально комунікативний аспект” (С.В. Шевчук); „Функціонування церковнослов’янської мови в Болгарії та в Україні” (І.А.Стоянов); „Слов’янські літератури: проблеми, пошуки, перспективи вивчення” (Л.К. Оляндер), „Сучасні синтаксичні теорії”(А.П. Загнітко); „Сучасне театральне мистецтво” (О.Ю.Рубинський); „Дослідження пам’яток козацької доби” (Ю.Л.Мосенкіс); „Функціональний аналіз синтаксичних одиниць” (М.В.Мірченко); „М.В.Гоголь і слов’янський світ” (Ю.Л.Булаховська) та цілий ряд інших;

– **ВФ**: академіки працювали над узагальненням провідних напрямків розвитку філософії та її викладання у вузах. Протягом звітнього року було завершено 9 державних наукових тем, які належали до сфери пріоритетних наукових пошуків, а саме: - філософські та соціальні проблеми державного управління (акад.Надольний І.Ф.); – модернізація філософії освіти з врахуванням інформаційних технологій (академіки Андрущенко В.П., Цикін В.О., Скотний В.Г.); – філософія гуманітарного знання

(акад.Балух В.О.); – актуальні проблеми методології історії філософії (академіки Саух П.Ю., Попов М.В., Ярошовець В.І.); – методологічні проблеми філософської теоретичної спадщини та етосу науки (акад.Попов М.В.) тощо. Розробка цих наукових тем завершилася публікацією вагомих монографічних досліджень, статей та проведенням фахових наукових конференцій.

ВП: За минулий рік дійсні члени відділення продовжували досліджувати актуальні проблеми історії та теорії педагогіки, трансформаційні процеси, що відбуваються в освітній системі України, визначали ефективні форми та методи навчання і виховання студуючої молоді. Багато уваги було приділено вдосконаленню системи вищої освіти в умовах входження України до європейського освітнього простору. Академіки осмислювали також проблеми якості підготовки учнівської молоді до незалежного зовнішнього тестування, ефективність цієї системи в умовах значної диференціації вищих навчальних закладів.

ВМК: судячи з малоконкретного у цій частині звіту академіка-секретаря відділення впродовж року академіки „активно брали участь як в роботі Академії, так і безпосередньо в аудиторіях, виступали на конференціях, радіо і телебаченні, друкували матеріали на шпальтах газет, журналів та бюлетенів”.

Вагомими результатами проведеної НДР стало те, що дійсні члени Академії керували, організовували проведення і брали участь у методичних і методично-наукових акціях, а саме у численних Міжнародних, Всеукраїнських, регіональних і загальноуніверситетських конференціях, семінарах, круглих столах, пленумах координаційних рад та наукових рад тощо, зокрема по ВФМ – 90 виступів у Міжнародних конференціях (дві з яких самостійно організували наші академіки Шульжук і Оляндер), а саме „Сучасний стан та перспективи наукового обміну між Україною і Кореєю” (Київ, червень); „Микола Гоголь: витоки творчості” (Полтава, березень); „Філософія мови: Текст, образ, реальність (Суми, березня)”; „Стратегії сучасної освіти: історія і сьогодення (видатні персоналії, освітні перспективи)” (Полтава, травень – М.І.Степаненко); „І.Франко маловідомий, архівний” (Дрогобич, травень – В.Ф.Погребенник); „Євреї в Україні: історія і сучасність” (Київ, березень – О.С.Чирков); у Всеукраїнських конференціях – 120 виступів: Всеукраїнські мовознавчі читання „Репресовані мовознавці” (Ніжин, М.І.Степаненко); „Українська мова в просторі і часі” (Київ, С.В.Шевчук); „Журналістика, філософія, медіаосвіта” (Полтава, М.В.Мірченко); „Постать Симона Петлюри в історії та національній пам’яті” (Полтава, М.І.Степаненко); „Іван Котляревський та українська культура ХІХ-ХХІ століть” (Полтава, М.І.Степаненко); „Французька весна. Формування нового мислення” (Київ, Ю.Л.Булаховська); „Сецесія в українській новітній літературі” (Сімферополь, В.Ф.Погребенник); „Епічна драма Б.Брехта в культурно-історичному просторі ХХ століття” (Київ, О.С.Чирков) і ін.

Упродовж звітного року академіки **ВФМ** видали 4 монографії: (Оляндер Л.К. Волинський текст української та польської літератури ХІХ-ХХ ст. – Луцьк: 2009. – 250 с.; Чирков О.С. „Пигмалион, или О всевластии творящей личности” (Житомир, 2009. – 185 с.); Удалов В.Л. „Вишневы сад” А. П. Чехова и наше время. – Луцк., 2009. – 148 с. та Степаненко М.І. Літературні постаті на сторінках «Щоденників» Олесея Гончара / Наук.навч. видання „Духовний поступ Олесея Гончара”), 15 підручників, 25 посібників, 4 словники (М.І. Дубина, С.В. Шевчук, Р.В. Болдирев, І.А.Стоянов), видрукували понад 160 статей.

По **ВФ:** 13 індивідуальних та колективних монографій з актуальних філософсько-методологічних проблем гуманітарних наук (зокрема – Надольний І.Ф.(співавтор). Трансформація вищої освіти в Україні. – Харків, 2009, обс.25 др.арк., він же: Філософські проблеми розвитку людини, її освіти та культури. – К.,2009, 11 др.арк.; Воловик В.І Філософія релігійної свідомості. – К., 2009, 14,5 др.арк.; Шерба П. С. (співавтор). Книга скорботи України: Житомирська обл. –Т.3.-Кн.2; Баранівський В.Ф. Проблема безпеки українського суспільства. – К., 2009. – 10 др.арк., а також книжки, присвячені

трансформаційним процесам у ряді європейських країн, академіків Горбатенка В.П. і Сауха П.О.). Вийшло 11 посібників, серед яких назвемо навчальний посібник акад.Крисаченка В.С. «Екологічна культура: теорія і практика» (К.; 2008; 21,5 др.арк.), в якому здійснено комплексний аналіз сучасної екологічної культури, зокрема в Україні. Видруковано понад 70 статей на філософську та громадсько-політичну тематику, близько 30 „методичок”, – усього наукової продукції обсягом понад 300 др.арк., а також проведено 47 всеукраїнських та фахових науково-практичних конференцій.

По **ВМК**: монографій – 2 (Тимошик М.С. Дмитро Степовик. Життя й наукова діяльність. – К., 2008. – 656 с. Лизанчук В.В. Творімо разом Україну!- Львів, 2009. – 452 с.), 2 словники (І.Л.Михайлин, О.А. Сербенська), Історичний фотоілюстрований довідник (В.О.Жадько. Некрополь на Байковій горі / Рецензент – Президент Академії наук ВО України акад. М.І.Дубина), 52 статті та 22 доповіді на конференціях (очевидно, дані акад. В.О.Жадька неповні).

По **ВП**: монографій – 1 (акад. Г.М.Арзютов), підручники – 2, посібники – 5, статей – 44, виступів на конференціях – 9, більшість із яких – міжнародні.

Разом це складає 20 монографій, 17 підручників, 41 посібники, 5 словників, понад 300 статей та ін. Крім того, ще багато рукописів прийнято до друку і вони вийдуть у наступному році, а деякі праці з'являться ще наприкінці поточного (ввійдуть до звіту за 2010 р.).

Академіками відділень прочитано спецкурси, спецсемінари, спец практикуми, проведено тренінги із різних дисциплін, виступи в ефірі, велася рутинна робота, пов'язана з опонуванням, участю в спецрадах, написання відгуків на автореферати дисертацій тощо. Під керівництвом академіків чотирьох відділень захищено близько 50 кандидатських дисертацій і понад 10 докторських. Академіки працювали членами експертних комісій з акредитації різних спеціальностей, експертних комісій Департаменту науки Міністерства освіти і науки України; на замовлення міністерства рецензували посібники, підручники, статті, методичні рекомендації для учнів середніх шкіл, гімназій, коледжів, ліцеїв та студентів вищих навчальних закладів. Академіки М.І.Дубина, С.В.Шевчук і В.Ф.Погребенник готували експертні висновки на звернення депутатів Верховної Ради України, зокрема п.Г.Москаля.

Вагоміші добутки у науковій міжнародній діяльності:

- Т.В.Ладиченко організувала та виголошувала вступну доповідь на Міжнародній конференції “Проблеми підготовки вчителів історії для роботи у полікультурному суспільстві”, що відбувалася у травні 2009 р. під егідою Ради Європи та за безпосередньої участі її експертів.
- Статтю про Стоянова І.А. (с.499-500 – включено до довідника „Чуждестранна българистика през двадесети век. Енциклопедичен справочник. – Софія: Академічно издателство Проф. Марин Дринов. – 798с.)
- М.П.Кочерган у звітному році опублікував у Польщі підручник: Michajto Przeklad: Przemystaw Jozwikiewicz, Czestaw Lachur, Albert Nowacki. – Kera, 2009. – 275 с. (24 обл.-вид. арк.)
- О.В.Сокол був генеральним директором Міжнародного конгресу піаністів імені Еміля Гілельса з 2001р. (Четвертий конкурс буде проведено 20-31 жовтня 2009 р.)
- Л.К.Оляндер разом з проф. Люблінського католицького ун-ту ім. Івана Павла II (Люблін, Польща) С.М.Андрусів провела Міжнародну наукову конференцію 23-24 квітня 2009р.
- О.А. Сербенська статтею „Текст у світлі сучасних знань” взяла участь у зб. Prace naukowe ofiarowane Doktor Bozenie Zinkiewicz - Tomanek. – Krakow 2009.- С. 146-152)

До знакових досягів науково-видавничої практики АНВО віднесемо такі реалізовані провідними вченими Академії проекти, як:

– новий капітальний словник літературознавчих термінів за редакцією акад. М.І.Дубини;

– навчальне п'ятикнижжя С.В.Шевчук із ділової української мови;

– публікація вперше в Україні і на пострадянському просторі колективної монографії «Творча спадщина Ібн Сіні та сучасність» за заг. редакцією акад.Попова М.В. та доктора Ватанхи М.С. (Вид. дім «Асканія», 2009, обсягом 23,56 др.арк.), в якій усебічна спадщина Ібн Сіні розглянута на тлі сучасних актуальних проблем розвитку науки, медицини, духовної культури.

Крім того, акад. В.Ф.Погребенник і Т.В.Ладиченко у запеклому творчому змаганні виграли конкурс Міністерства й науки України: подані ними підручники, відповідно „Українська література. 10 клас” та „Всесвітня історія. 9 клас”, видрукувані за держзамовленням масовим тиражем і розповсюджені по школах держави.

Вказані видання здобули високі оцінки науковців та широкої громадськості України.

Таким чином, діяльність відділень гуманітарного циклу АН ВО України в 2009 р. можна визнати досить активною та результативною.

СЕКЦІЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК
(Керівник – віце-президент Курило В.І.)

Секція суспільних наук академії об'єднує 5 відділень:

- відділення економіки;
- відділення історії;
- відділення історії науки, освіти і техніки;
- відділення права;

дійсними членами яких є 64, почесними – 4 академіки, зарубіжним членом – 1 академік (відділення права): декан юридичного факультету Опольського університету (Польща) д.ю.н., професор Стадніченко Лешек Станіслав.

Такий потужний науковий потенціал дав можливість плідно працювати над дослідженням широкого спектру суспільних проблем у галузях історії, зокрема і історії науки, освіти і техніки, економіки, права та філософії, зокрема:

по відділенню економіки: досліджувалися проблеми економічного та соціального стану регіонів України в складі теми „Управління регіонального соціально-економічного розвитку" (академік Зінь Е.А. (м. Рівне), наукові основи організації туризму в Західних областях України(академік Бочан І.О. (м. Львів), наукові основи формування нових економічних відносин між суб'єктами аграрного ринку і адаптації агропромислових формувань до ринкових умов (академік Дудар Т.Г., м. Тернопіль), економіко-організаційні проблеми розвитку світової торгівлі та виявлення можливостей України у розширенні зовнішньоекономічної діяльності (академік Крамаренко В.І. (м. Сімферополь), Академік Марцин В.С. (м. Львів) розробив концепцію інтерактивного курсу по підготовці аналітиків міжнародного валютного ринку FOREX, запропонував відповідну програму та впровадив практичні аспекти операцій на міжнародному валютному ринку FOREX;

по відділенню історії: проводилася науково-дослідницька робота по вивченню історії та культури Поділля (академік Завальнюк О.М., м. Кам'янець-Подільський), за що отримав диплом лауреата обласної премії ім. Юхима Сіцінського в галузі історико-краєзнавчої роботи і збереження історико-культурної спадщини, а також нагороджений також орденом «За заслуги» III ступеня; історії української культури від найдавніших часів до наших днів, розкрито світ української культури, панораму її історичного розвитку в контексті європейської та світової культури (академік Задорожний В.Є.); проблем формування педагогічної культури майбутніх учителів історії і права (академік Булда А.А.);

по відділенню історії освіти, науки і техніки: досліджувалися проблеми підвищення ефективності промислового виробництва на етапі науково-технічної революції (академік Бесов Л.М.); екології та лісової радіоекології (академік Гайченко В.А.); національно-визвольні змагання українського народу в боротьбі за свою державність (1917-1921 рр.); національно-визвольних змагань українського народу в боротьбі за свою державність (1917-1921 рр.); історії Збройних сил України, Голодомору та Голокосту в Україні (академік Дещинський Л.Є.); світової історія військової справи (академік Михайлюк В.П.); біоетики (Академік Дупленко Ю.К.); питання історії освіти, науки і техніки в напрямках, школах, іменах (академік Пилипчук О.Я.); проблеми використання мікробіологічних тестів для регулювання гомеостазу порушених екосистем (академік Стефурак В.П.); пам'яткознавства, музеєзнавства (академік В.П. Гріффен); історії фізики (академік Савчук В.С.);

по відділенню права: академіки відділення працювали над проблемами безпеки навколишнього середовища (академік Андрейцев В.І.), адміністративно-правових відносин (академік Коломоець Т.О., Курило В.І.), аграрного та земельного права (академік Єрмоленко В.М.), земельного права (академік Носік В.В.), митного права (академік Діхтієвський П.В.), договірної права (академік Дзера О.В.).

Результатом наукових досліджень науковців секції за звітний рік стало опублікування **25 монографій**, понад **170 наукових статей**, **28 навчальних посібників**, **14 підручників**. Академіки 5-ти відділень секції суспільних наук прийняли участь у роботі **146 наукових конференцій** та круглих столів, де виступили із змістовними науковими доповідями.

Надзвичайно плідно проводилася робота з підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації: члени секції академії працюють у **понад 50 спеціалізованих вчених радах** по захисту кандидатських і докторських дисертацій, зокрема **8 академіків є головами спеціалізованих вчених рад** по захисту дисертацій. Під науковим керівництвом і консультуванням академіків, які представляють секцію суспільних наук, захищено **9 докторських та 48 кандидатських дисертацій**, а також рекомендовано до захисту 12 кандидатських та 3 докторських дисертацій.

Активна наукова та громадська діяльність академіків секції суспільних наук була гідно відзначена державними та громадськими фаховими відзнаками, а саме:

- акад. Горбатенко В.П. - нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V ступеню;

- акад. Воловик В.І. – нагороджений орденом «За заслуги» III ступеню;

- акад. Саух П.О. нагороджений орденом «За заслуги» III ступеню

- акад. Степовик Д.В. – нагороджений орденом « За заслуги» II ступеню;

- акад. Баранівський В.Ф. – отримав почесне звання «Заслужений працівник освіти»;

- акад. Надольний І.Ф. - відзначений срібним знаком ім.М.П.Драгоманова;

- акад. Балух В.О., акад. Саух П.О. та акад. Ярошовець В.І. – отримали іменні премії НАН України за видатні успіхи в галузі філософії;

- акад. Завальнюк О.М. - нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, а також став лауреатом обласної премії ім. Юхима Сіцінського в галузі історико-краєзнавчої роботи і збереження історико-культурної спадщини;

- акад. Андрейцев В.І. – Почесна відзнака ім.Ярослава Мудрого;

- акад. Курило В.І. – медаллю МВС України «90 років карному розшуку України; присвоєне Почесне звання «Почесний професор Запорізького національного університету»;

- акад. Самохін А.В. – Почесною грамотою Мінздорв'я України, Почесною грамотою Київського міського голови, Орденом Святого Іллі Муромця 2-го УПЦ МП;

- акад. Коломоєць Т.О. – Орденом Запорізької облради «За розвиток Запорізького краю» 3-го ст., Почесною грамотою Запорізької облради, Почесною грамотою Запорізької ОДА, Грамотою ГУЮ у Запорізькій обл., Подякою Асоціації правників України, Подякою та 3-ма Грамотами Ректора ЗНУ.

Такий науковий результат став можливим завдяки наполегливій творчій праці академіків секції. Він гідно презентує Академію наук вищої освіти як потужну наукову установу, в стінах якої зібрані авторитетні і результативні вчені, науковим доробком яких може пишатися будь-яка наукова установа чи вищий навчальний заклад нашої держави.

Разом з тим, дозвольте зупинитися на питаннях, розв'язання яких у наступному році вважаю нагальною потребою для секції суспільних наук. України сьогодні шукає шляхи інтеграції у світове співтовариство, зокрема і у наукове та освітянське. Така інтеграція неможлива без тісних міжнародних контактів. Як показують звіти академіків-секретарів відділень секції, у цьому напрямку є значні резерви для активізації роботи. Йдеться про: – залучення до нашої академії визнаних зарубіжних членів, та – налагодження наукової співпраці із зарубіжними науковими установами на вищих навчальними закладами. Це, на нашу думку, дасть можливість не лише розширити спектр наукових досліджень, а й долучитися до міжнародних наукових проєктів (грантів) у сенсі економічному. Закликаю шановних академіків до активізації такої роботи, оскільки без освоєння нових напрямків діяльності немає прогресу. На тому доповідь закінчую.

СЕКЦІЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

(керівник – віце-президент В.В. Стецюк)

Секція природничих наук на сьогодні виглядає таким чином (за абеткою).

Відділення аграрне (37 академіків) – академік-секретар ЖЕРЕБКО Володимир Михайлович
Відділення біології (14 академіків) – академік-секретар ХОМИЧ Володимир Тимофійович
Відділення математики та інформатики (21 академік) – академік-секретар МАРТИНЕНКО Михайло Антонович – єдине Відділення, члени якого повністю розмістили інформацію про свої персони на сайті Академії
Відділення медицини (42 академіки) – академік-секретар ПРОЦЮК Раду Георгійович
Відділення наук про Землю (15 академіків) – академік-секретар СТЕЦЮК Володимир Васильович
Відділення проблем психічного здоров'я (18 академіків) – академік-секретар МАРУТА Наталія Олександрівна
Відділення фізики та астрономії (25 академіків) – академік-секретар ГОРБАЧУК Іван Тихонович
Відділення хімії та хімічної технології (24 академіки) – академік-секретар ЯЦИМИРСЬКИЙ Віталій Костянтинович

Працюють 196 дійсних членів Академії (академіків) та близько 200 членів – докторів і кандидатів наук, професорів і доцентів вищих навчальних закладів. Це – половина дійсних членів Академії вищої освіти України.

Знайти інтегральний показник ефективності роботи Відділень вельми непросто, оскільки різною є дослідницька база, чисельність та кадровий склад, способи представлення отриманих наукових результатів (дисертації, монографії, навчальні посібники, патенти на винаходи, доповіді на конференціях тощо), різною також є увага з боку державного фінансування досліджень різних напрямків, різною є міра застосування отриманих наукових результатів, одні з яких негайно упроваджуються у практику, інші – мають фундаментальний зміст і отримають практичне визнання ще нескоро. Тому, наведена нижче послідовність представлення результатів роботи зазначених Відділень Академії має ознаки неоднозначності.

Відділення медицини

Першість тримає, на наш погляд, **Відділення медицини**, яке налічує 42 академіки, що є, за влучним спостереженням академіка Т.Д. Никули, «менш, ніж по одному академіку на мільйон мешканців України». Наразі, науковці Відділення медицини, згідно Указів Президента України про підвищення якості освіти в Україні та про забезпечення подальшого розвитку вищої освіти в Україні, спрямовували свої дослідження на прискорення інтеграції України у міжнародний освітній простір, забезпечували збалансовану структуру підготовки фахівців з вищою освітою відповідно до національних потреб та європейських вимог, розробляли у стінах вищих навчальних закладів новітні методи охорони здоров'я.

Ефективно здійснювалася **навчально-методична робота**, зокрема, створювалися нові типові навчальні програми, які відповідають вимогам державних та галузевих стандартів вищої освіти. Упродовж звітнього періоду видано **18 навчальних посібників** та підручників, деякі з них удостоєні високих оцінок Академії наук вищої освіти України. Видано **56 методичних рекомендацій** з педагогічного процесу, створено **14 комп'ютерних класів**, **33 навчальних відеофільми**, проведено **76 циклів занять** з підвищення кваліфікації викладачів.

В частині науково-дослідної роботи академіками Відділення медицини виконувалося **98 науково-дослідних робіт**. Наукові звіти за завершеними **57** роботами було прийнято експертними радами, станом на 20.06.09 виконуються **46** науково-дослідних робіт, в т. ч. **29** держбюджетних, **11** господарсько-договірних та **6** ініціативних.

За завершеними науково-дослідними роботами видано **28 монографій** (з них 6 – у співавторстві з іноземними вченими), захищено **18 докторських** та **33 кандидатських дисертацій**. Опубліковано 460 наукових статей (372 у вітчизняних та 88 – у зарубіжних виданнях). Зроблено доповіді на науково-практичних конференціях – **168** (із них 126 на вітчизняних, 42 – на зарубіжних). Організовано і проведено 18 з'їздів, конгресів (із них 6 – міжнародних), 109 науково-практичних конференцій (16 – міжнародних), 17 семінарів, симпозіумів, 29 наукових читань. 12 академіків виступили з науковими лекціями за кордоном у провідних вузах Європи (Велика Британія, Франція, Німеччина, Польща).

Відділення медицини важливими завданнями з удосконалення наукової роботи **збільшення кількості академіків** Відділення у науковому супроводі державних цільових програм та в реалізації державного замовлення на виконання розробок найважливіших новітніх технологій в охороні здоров'я; створення інноваційних технологій навчання в умовах упровадження засад Болонського процесу, **подальше розширення** співробітництва з установами АМН і НАН України, науковими закладами зарубіжжя для вирішення пріоритетних проблем галузі, **розширення досліджень** у напрямках створення лікарських засобів на основі нанотехнологій, фармакогенетики, імплантології, реконструктивної хірургії із залученням студентів до винахідницько-інноваційної діяльності. Необхідним також є розвиток наукового менеджменту для посилення конкурентоспроможності в отриманні міжнародних грантів, державних, галузевих та академічних премій.

Про високий міжнародний авторитет провідних вчених-медиків свідчить обрання їх академіками ряду провідних академій провідних держав, членами впливових міжнародних організацій, запрошення їх до читання лекцій в кращих європейських університетах тощо.

Успішна діяльність Відділення медицини за звітний період була належно оцінена **державними та недержавними відзнаками**. Серед державних відзнак академіків –

ордени Ярослава Мудрого академіки В.Ф. Москаленко, І.С. Зозуля), орден «За заслуги» (академік В.М. Коваленко), Державна премія України у галузі науки і техніки (академік В.Г. Климовицький), чимало і відзнак громадських вітчизняних та міжнародних Академій та інших установ, Почесних Грамот Міністерств та регіональних державних адміністрацій (всього – половина складу численного Відділення!).

Широке висвітлення діяльності академіків відбулося у засобах **масової інформації** (6 друкованих назв періодики та 10 телевізійних каналів).

Відділення хімії та хімічної технології.

Вагомі здобутки отримали хімії та хімічної технології.

Так, за 2009 рік академіками хімічної технології надруковано: підручників, посібників – 22, доповідей – 65, одержано участь в організації 17 наукових учасники – 24, підготовлено під академіків дисертацій: кандидатських – 14.

В складі Відділення хімії та ректори, 2 проректори, 3 декани НАН України.

24 дійсні члени Академії над розвитком нових наукових каталіз кластерними сполуками), досліджували механізми гетерогенних і гомогенних реакцій та фізико-хімічних і адсорбційних властивостей каталізаторів, сорбентів та сенсорів (академік В.К. Яцимирський),

Зокрема, академік Юрченко О. Г. здійснював плідні дослідження у рамках теми «Мономолекулярні нанопровідники і наноапівпровідники на основі внутрішньодопованих діамондоїдів», брав участь у дослідженні методів функціоналізації діамондоїдів, які є перспективними наноскладовими наноелектронних пристроїв, займався поглибленим дослідженням відкритої ним нової реакції – діолефінізації кетонів при дії диметилкососульфоній метиліду. Ця реакція в світовій літературі вже називається «Реакція Юрченка».

Наукові праці академіка Запорожець О.А. увійшли до списку авторів з України з найбільшим індексом цитування бази даних Scopus.

Керівництво держбюджетними темами МОН здійснювали академіки Г.І. Гринь, О.Є. Капустін, А.Я. Лобойко (2 теми), В.К. Яцимирський. Академіки Б.І. Байрачний та М.В. Бурмістр керували проектами МОН України

Академік Яцимирський В.К. отримав звання «Відмінник освіти України». Академіку Сиромятнікову В.Г. розпорядженням Президента України призначено Президентську стипендію для видатних вчених. Академіку Холіну Ю.В. Указом президента України присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

Академік Зайцев В.М. обраний чл.-кор. НАН України по відділенню хімії.

Академіки Відділення є головними редакторами численних періодичних наукових журналів та інших важливих наукових видань.

науковці Відділення

Відділення хімії та монографій, статей – 139, тез патентів – 26, взято конференції, як керівництвом докторських – 1,

хімічної технології 2 факультетів, 2 чл.-кор.

активно працювали напрямків (наприклад,

Аграрне відділення

Плідною була у звітному році робота **Аграрного відділення** Академії. Відзначається, що найбільш активну участь у своїх фахових наукових дослідженнях і у тісному зв'язку з Академією брали участь академіки З.М. Грицаєнко, С.К. Рудик, В.П. Литвин, В.В. Снітинський, А.С. Опальчук, О.С. Болотських, І.О. Фурман, О.І. Зінченко, В.Г. Влох, В.І. Ніколайчук, В.П. Гудзь, Я.І. Кирилів, В.П. Поліщук, В.П. Бородай, П.Г. Копитко, А.С. Кобець, М.М. Кирик, Г.І. Демидась, В.М. Положенець, Р.М. Панас, І.Д. Примак, Г.П. Жемела, А.Я. Сохнич, В.І. Бесулін, М.І. Бахмат та ін. Ця численна когорта вчених аграрників у поточному році внесла значний вклад у розвиток аграрної науки і освіти, а також у вирішення проблем задоволення потреб населення держави у продукції харчування, а промисловості – у сировині, адже цього року в Україні зібрано найвищий урожай зерна за всю історію країни – більш, ніж 52 млн. тон. Науковці керували 39 науковими темами із загальним кошторисом понад 2.4 млн. грн., взяли участь у роботі 157 наукових конференцій, симпозіумів, конгресів, у т. ч. у 77 – міжнародних. Ними опубліковано **67 монографій та навчальних посібників**, сотні **статей** та методичних розробок, отримано **26 патентів** на сорти і винаходи. 41 спеціалізована рада України із захисту докторських та кандидатських дисертацій працювала за участю та під керівництвом академіків Аграрного відділення, 2 докторських та 31 кандидатська **дисертація** захищені за їх керівництва та консультування.

Зокрема, **3 монографії** у звітному році опубліковано академіком С.К. Рудиком, так же плідно працювали академік Гудзь В.П. (**3 монографії**, обсяг наукових досліджень очолюваної ним кафедри – 400 тис грн.), академік Кирилів Я.І. (**4 монографії**, Почесна грамота Української академії аграрних наук), усі інші члени Аграрного відділення.

Активну наукову та організаційну роботу проводила у звітному році академік Грицаєнко З.М. (Міжнародна конференція, збірник наукових праць, навчальний посібник, захищений кандидат наук, 17 наукових праць тощо).

Орденем «За заслуги» та Почесною грамотою Верховної Ради України нагороджений академік Снітинський В.В. Звання «Почесний землевпорядник України» присвоєне академіку Сохнич А.Я. Трудову відзнаку Міністерства агропромислового комплексу «Знак пошани» отримали академіки Жеребко В.М., Ковтун І.М., Литвин В.М., Поліщук В.П., Снітинський В.В. Відзнака «Відмінник освіти України» присвоєна академікам Овчаруку В.І., Фурману І.О., а «Відмінник аграрної освіти і науки» – академіку Найченко В.М.

Академіки Аграрного відділення закликають Президію АН вищої освіти України та її Президента академіка М.І. Дубину наполегливіше клопотатися перед Президентом України і Кабінетом Міністрів про присвоєння Академії державного статусу. Вони також закликають колега-аграрників надавати більше уваги технічному переоснащенню сільськогосподарського виробництва, повніше використовувати потенціал родючості ґрунтів та забезпечувати їхній захист від несприятливих природних та антропогенних процесів (вітрова та водна ерозія, підтоплення, засолення тощо). Необхідно розширювати освоєння інтенсивних технологій вирощування та інтегрованого захисту рослин.

Відділення наук про Землю

Значним є внесок **Відділення наук про Землю**, яке налічує 15 діючих дійсних членів Академії. Проблематика досліджень Відділення стосувалася, насамперед, найважливіших проблем довкілля України, її великих міст, окремих компонентів природи (поверхневих та підземних вод, атмосферного повітря, ґрунтового покриву, небезпечних геологічних процесів у районах розташування господарських об'єктів підвищеної небезпеки – ГЕС, АЕС, нафто- і газогонів тощо).

Здійснювалися дослідження геоекологічного стану Києва та його околиць з метою встановлення рівня природно-ресурсного потенціалу столиці для розроблення ефективних методів використання й управління природними ресурсами, оцінки їхнього екологічного стану (**академіки Бортник С.Ю. та Стецюк В.В.**), проводився аналіз антропогенного впливу на гідрологічний, русловий та гідрохімічний режими річок України та рівень забрудненості атмосферного повітря держави. Розроблено рекомендації щодо покращення екологічного стану річок у контексті забезпечення необхідного рівня транспортування наносів, розвитку цінних видів фіто- і зоопланктону та запобігання заростання русел макролітами. Розроблено схеми районування території України за умовами забруднення атмосферного повітря, зумовленого низьким та високим джерелами викидів (**академіки В.К. Хільчевський та О.Г. Ободовський**), проводилися географічні дослідження проблем урбанізації території України, що має виключне значення для встановлення перспектив розвитку держави (**академік Дмитрук О.Ю.**), **академік Ковальчук І.П.** проводив дослідження проблем екологічного стану малих річок та трансформаційних процесів у природному середовищі під впливом господарської діяльності людини, здійснював інформаційно-картографічне моделювання трансформаційних процесів у сільській місцевості. **Академіка Гродзинського М.Д.**, зважаючи на його значні наукові досягнення в області геоекологічних досліджень, упродовж 2009 – 2010 навчальних років запрошено читати курс лекцій у Сеульському університеті. **Академіки Олійник Я.Б., Ішук С.І. та Масляк П.О.** досліджували проблеми геополітики та геостратегії України, продовжували дослідження у царині економічної та соціальної географії для оптимізації територіальної організації суспільства України.

Академік Рудько Г.І. підготував та опублікував 4 монографії та 1 навчальний посібник з грифом МОН.

Побачила світ низка монографій (8 назв) та навчальних посібників (22 назви), деякі з яких вийшли виключно під егідою Академії наук вищої освіти України (**академік В.В. Стецюк**). Це – удвічі більше, ніж кількісний склад Відділення.

За звітний період академіками Відділення здійснено керівництво та безпосереднє виконання наукових досліджень бюджетного та господарсько-договірного характеру загальним обсягом 960 тис. грн.

Під науковим керівництвом **академіків С.І. Іщука, Я.Б. Олійника, О.Г. Ободовського, В.К. Хільчевського** захищено 8 кандидатських та 2 докторських дисертації.

Відділення організувало й успішно провело низку Всеукраїнських та Міжнародних наукових конференцій (Київ, Луганськ, Чернівці, Одеса), академіки брали участь у наукових конференціях у Мінську, Москві, Сеулі, Варшаві.

Здійснено 2 виступи на телебаченні (**академіки П.О. Масляк та В.В. Стецюк**), понад 10 виступів у пресі.

Урядових нагород удостоєні: **академік Я.Б. Олійник** («За заслуги» II ступеню); **академіки Ішук С.І. та Хільчевський В.К.** («Заслужений діяч науки і техніки України»); **академік Масляк П.О.** («Заслужений працівник освіти України»). Почесні грамоти Міністерства охорони навколишнього природного середовища отримали **академік Г.І. Рудько, Г.І. Денисик**. Почесні грамоти Міністерства освіти і науки отримали **академіки С.Ю. Бортник, О.Г. Ободовський, І.П. Ковальчук**.

Відділення біології

Важливою також була участь у роботі Академії наук вищої освіти України **Відділення біології**, очолюваного академіком-секретарем В.Т. Хомичем. Зовні нечисленне відділення (14 дійсних членів та 1 – почесний) здійснило широке коло важливих наукових досліджень і отримало переконливі результати у царині морфогенезу органів кровотворення та імуногенезу ссавців і птахів (**академіки Хомич В.Т., Криштофорова Б.В., Гаврилін П.М.**), вікових морфофункціональних особливостей окремих органів і систем під впливом гравітаційних перенавантажень та різні методи їх корекції, системи стовбурових клітин (**академік Пикалюк В.С.**). Створено теоретичні наукові основи конструювання високоефективних біологічних препаратів (**академік Скибіцький В.Г.**), здійснювався моніторинг інвазійних хвороб у науково-дослідних господарствах Національного університету біоресурсів і природокористування України (**академік Галат В.Ф.**) та отримано багато інших цінних наукових результатів, які упроваджено у практику лікувальних, освітніх та наукових закладів України, у науковий та освітній процес вищих навчальних закладів України.

Підготовлено три кандидати та два доктори наук, отримано 12 патентів, проведено та взято участь у роботі численних Міжнародних та Всеукраїнських наукових конференцій та нарад.

Два довідники, три підручники, 15 навчальних посібників, науково-методичних рекомендацій – 25, понад 100 наукових статей – таким є презентаційний здобуток академіків Відділення біології.

Отримали нагороди, почесні звання, відзнаки: академік Засскін Д.А. – трудову відзнаку «Знак Пошани» міністерства АПК України; академік Скибіцький В.Г. – Подяку департаменту аграрної освіти міністерства АПК України.

Здійснено **13 виступів на телебаченні й у пресі**, співробітництво з Європейською асоціацією ветеринарних анатомів (академік Хомич В.Т., академік Криштофорова Б.В.), з Міжнародним науковим товариством морфологів хребетних тварин (академік Хомич В.Т.), з Міжнародним науковим товариством паразитоценологів (академік Галат В.Ф.), з науковими товариствами анатомів Німеччини, Росії і Білорусії (академік Пикалюк В.С.) забезпечили міжнародну респектабельність роботи Відділення біології.

Відділення математики та інформатики

Відділення математики та інформатики (академік-секретар Мартиненко М.А.) налічує 20 дійсних членів та 5 іноземних членів Академії наук вищої освіти України

Члени Відділення проводили наукову роботу в таких напрямках: дослідження проблем автоматизованого проектування та синтезу електронних пристроїв систем керування контролю й інформаційно-виміральної техніки (акад. Малахов В.П.); теорія апроксимацій функцій дійсної змінної, оптимізація квадратурних формул та їх застосування (акад. Моторний В.П.); дослідження тополого-матричних і фрактальних властивостей математичних об'єктів зі складною локальною будовою (акад. Працьовитий М.В.); розробка теоретичних основ захисту інформації (акад. Бондаренко М.Ф.); розробка математичних моделей і методів дослідження психосоціальної сфери людини, моделі корекції великих числових масивів, формування репрезентативних вибірок об'єктів довільної природи (акад. Ващук Ф.Г.); дослідження стійкості динамічних систем і числових рядів (акад. Слюсарчук В.Ю.); розробка теоретичних основ апроксимації періодичних функцій теорії ортогональних рядів (акад. Тіман М.П.); дослідження задач багато точковими умовами для диференціальних рівнянь з частинними похідними (акад. Пташник Б.Й.); теоретичні основи оптимальних алгоритмів, екстремальних задач аналізу (акад. Бабенко В.Ф.); розвиток аналітичних і чисельних методів дослідження мішаних задач механіки деформівного твердого тіла (акад. Божидарник В.В., акад. Мартиненко М.А.); впровадження математичних методів оптимізації в будівельну механіку (акад. Бараненко В.О.); методи вивчення зображень скінчених груп над комутативними локальними кільцями (акад. Гудивок П.М.); дослідження методів прийняття рішень в умовах невизначеності та нечіткої інформації (акад. Зайченко Ю.П.); оптимізація керування системами з розподіленими параметрами та асимптотичний аналіз розв'язків оптимальних сингулярно збурених систем (акад. Капустян В.О.); дослідження умовних нелокальних симетрій нелінійних рівнянь математичної фізики (акад. Тичинін В.А.); дослідження крайових задач для параболічних систем рівнянь із частинними похідними (акад. Івасишен С.Д.); теорія диференціальних рівнянь у банахових просторах (акад. Каленюк П.І.).

Академіками Відділення опубліковано 2 монографії, 12 навчальних посібників під грифом МОНУ, 85 статей в фахових і міжнародних журналах.

Члени Відділення виступали з доповідями на 63 наукових конференціях різного рівня. 22 академіки Відділення постійно ведуть роботу в редколегіях міжнародних академічних та університетських математичних журналах.

Відділення фізики та астрономії

До складу Відділення фізики і астрономії (академік-секретар Горбачук І.Т.) в 2009 році входило 29 дійсних академіків АН ВО України. Серед них: 1 ректор Одеського національного університету імені І.І.Мечнікова (Сминтина В.А.); і 1 директор Інституту новітніх технологій НАУ (Куліш В.В.); 1 перший проректор ОдНУ імені І.І.Мечнікова (Коваленко М.П.); 1 проректор НПУ імені М.П.Драгоманова (Кудін А.П.); 1 заступник директора з наукової роботи Інституту магнетизму НАН У країни (Горобець Ю.І.); 1 ректор Інституту математики і фізики технологічної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені М.Коцюбинського (Гуревич Р.С.); 1 декан фізичного факультету Дніпропетровського національного університету (Тутік Р.С.); 15 завідувачів кафедр, професорів; 5 професорів кафедр.

Серед академіків Відділення фізики і астрономії Шимон Л.Л. та Ступін О.Б. – лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки; академіки Сминтина В.А. та Шимон Л.Л. нагороджені орденами «За заслуги» III ступеня; 5 академіків – Заслужені діячі науки і техніки України; 7 – Заслужені працівники освіти України.

Шість академіків є членами ВАК України, 14 академіків є головами та членами спеціалізованих Вчених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій. Академіки є членами вітчизняних та зарубіжних фізичних і астрономічних товариств, Соросівськими професорами, членами зарубіжних Академій наук.

Протягом 2009 року академіками Відділення видано 4 монографії, 5 підручників, 5 навчальних програм з грифом МОН України, 14 навчальних посібників, 7 ваківських збірників наукових праць; одержано 7 патентів на винаходи; надруковано в українських та зарубіжних виданнях 214 наукових статей; організовано і проведено 9 Всеукраїнських і 3 Міжнародні науково-практичні конференції; академіки Відділення взяли участь і виступили з доповідями на 24 Всеукраїнських і 34 Міжнародних наукових конференціях. Під керівництвом академіків Відділення захищено 4 докторські і 16 кандидатських дисертацій. Протягом 2009 року виконувалось 7 держбюджетних науково-дослідних тем і 5 міжнародних грантів.

Академіки Відділення фізики і астрономії є відомими в Україні і світі фахівцями в галузі теоретичної фізики, фізики твердого тіла, молекулярної та медичної фізики, фізики низьких температур, фізико-хімії полімерів, фізико-хімії поверхні, астрономії і фізики космосу, теорії й методики навчання, використання сучасних комп'ютерних технологій в освіті.

Фундаментальні дослідження з фізики та астрономії

Під науковим керівництвом **академіка Сминтини В.А.** у 2009 році були проведені наукові дослідження і одержані важливі результати. Досліджені термостимульовані процеси в полікристалічних шарах селеніду кадмію з міжзерновими границями. Встановлена і пояснена аномальна температурна залежність рівноважної провідності в інтервалі 100–300 К.

Досліджено поверхневу морфологію, оптичну густину та фотолюмінісценцію тонких плівок SnO₂. Визначено енергію розмірного квантування двома методами.

Експериментально досліджено особливості поверхневого плазмонного резонансу (ППР) у нанорозмірних плівках двооксиду олова. Встановлено наявність нанорозмірних зерен з повітряними парами. Проведені термогравіметричні (ТГ) і деріватографічні (ДТГ) дослідження отриманої олововміщуючої речовини, наявність якої сприяє утворенню в плівках двооксиду олова нанорозмірної структури.

Досліджено фотоелектричні властивості неідеальних гетеропереходів з метою розробки сенсорів зображення нового типу. Отримані результати дозволяють поліпшити чутливість елементів пам'яті на базі неідеального гетеропереходу. Розроблено

технологічні рекомендації для створення системи сканування елементів пам'яті з жорстким растром.

Визначені і систематизовані структурні і електрофізичні характеристики нових функціональних матеріалів для мікро- і наноелектроніки.

З 2009 року академік Сминтина В.А. брав участь у Міжнародній конференції (Анталія, Турція) і виступив з 3 доповідями та в наукових Всеукраїнських і Міжнародних конференціях у Запоріжжі, Івано-Франківську, Празі, Одесі, Севастополі.

Академік Шимон Л.Л. здійснював загальне наукове керівництво колективом дослідників з таких трьох основних напрямків: експериментальні і теоретичні дослідження елементарних процесів взаємодії електронів, йонів і фотонів з атомами і молекулами у вільних або зв'язаних станах; дослідження явищ емісії фотонів при взаємодії електронів і йонів з поверхнею твердого тіла; вивчення елементарних процесів у газових ОГК і пошук активних середовищ для нових лазерів. Ці дослідження стали основою для розробки нових лазерів та інших приладів нового покоління: лазерного мас-спектрометра, проєкційного мікроскопа, резонансно-іонізаційного мас-спектрометра, імпульсних джерел одно- та багатозарядних йонів, розробка екологічно безпечних газорозрядних ультрафіолетових ламп, формування тонких плівок методом імпульсного лазерного запорошення.

У 2009 році одержано три патенти на винаходи: короткохвильова газорозрядна галогенна лампа низького тиску; імпульсна бактерицидна лампа; імпульсна газорозрядна лампа на молекулах йоду. Опубліковано 7 наукових статей.

Важливі дослідження проведені **академіком Руденко О.П.** на тему: „Акустичні дослідження молекулярних процесів в сироватці крові, які моделюють процеси життя людини, хворої на онкологічні захворювання”. Акустичні методи дослідження в цій галузі настільки досконалі, що дають можливість вивчати властивості крові і біологічних об'єктів в широких межах температур, частот, тисків. У 2009 році вийшли друком 15 статей.

Проблеми онкозахворювань вивчались також **академіком Прилуцьким Ю.І.** в рамках створення нових наноструктур біомедичного призначення, перш за все, для попередження та лікування захворювань. Автором була запропонована і запатентована технологія використання фулерен-вмісних нанокompatитів для фотодинамічної терапії злоякісних пухлин. З цих питань протягом 2009 року ним надруковано 13 статей, в тому числі у трьох виданнях НАН України, та чотирьох іноземних виданнях.

Академік Лапшин В.І. дослідив вплив нелінійності на плазмон-поляритонні поверхневі хвилі на межі напівпровідник-метал при наявності в неоднорідному перехідному шарі у напівпровіднику області верхнього гібридного резонансу. Аналогічні дослідження проведені в неоднорідних перехідних шарах структур: напівпровідник-напівпровідник, напівпровідник-діелектрик, що знаходяться в сталому магнітному полі. Опубліковано в 2009 році п'ять наукових статей, взяв участь у II Симпозиумі «Розвиток фінансових відносин в умовах трансформаційних процесів».

Академік Каретніков В.Г. виконував теми: «Дослідження вільного руху ШСЗ і астероїдів та екологічних проблем навколосемного простору» та «Дослідження будови і еволюції активних компонент зоряних систем». Виконав запит на нові теми: «Дослідження варіацій параметрів термосфери шляхом моніторингу руху вибраних штучних супутників Землі» та «Комплексне дослідження процесів нестабільності змінних зірок». Брав участь у 3 Міжнародних наукових конференціях. Науковий керівник 3-х аспірантів, 1 докторської дисертації.

Академік Касперський А.В. виконував наукову роботу в рамках спільного проекту з науково-експериментальним полігоном РАН «Полімерні композиції». Зроблені доповіді на наукових конференціях у Росії та України, захищено 2 кандидатські дисертації, опубліковано 2 навчальні посібники (25 друк.арк.) та 7 статей, проведена науково-методична конференція «Наука і освіта».

Науково-методичні дослідження

У 2009 році академіками Відділення фізики і астрономії проведені важливі наукові дослідження в галузі методології та методики навчання в середній та вищій школі, а також в галузі використання сучасних комп'ютерних технологій в освіті.

Академік Атаманчук П.С. провів дослідження в рамках держбюджетної теми «Інноваційні технології формування фахівця в умовах особистісно орієнтованого навчання та ступеневої освіти». Науковий керівник проекту Атаманчук П.С., виконавці: 3 академіки АНВО України, 5 докторів наук, 6 кандидатів наук, 2 докторанти, 3 асистенти. Суттю проекту є теоретичне обґрунтування, апробація та практичне впровадження методології управління фаховою підготовкою майбутніх учителів природознавчо-математичної та технологічної освітніх галузей на рівні формування прогнозованих компетентнісно-світоглядних професійних якостей в умовах Болонського процесу та на засадах особистісно орієнтованого навчання. Створені схеми цільових освітньо-професійних програм підготовки майбутнього фахівця. Результати досліджень впроваджені в Україні, Болгарії, Росії, Словаччині. Захищено 2 докторські дисертації, проведені Міжнародні науково-практичні Інтернет-конференції, надруковано 2 навчальних посібники, 1 науковий збірник, 24 наукові статті.

Академік Павленко А.І. організував науково-дослідну роботу з комплексної теми кафедри «Теоретичне та науково-методичне забезпечення оновленого змісту шкільної природничо-математичної освіти в умовах переходу на 12-річний термін навчання». Підготовлений 1 докторант, опублікована монографія, захищений 1 аспірант, опубліковано 8 науково-методичних статей та 2 навчальні програми з грифом МОН України; виступив співорганізатором 1 Всеукраїнської і 1 Міжнародної науково-практичних конференцій.

Академік Кудін А.П. у 2009 році працював над темою «Інформаційно-комунікаційні технології навчання та розробка електронних засобів навчання». Розроблений і апробований у Фізико-математичному інституті новий теоретичний курс з лабораторним практикумом: «Інформаційно-комунікаційні технології у вищій школі» та «Цифрові освітні ресурси». Отримано патент «Комплекс засобів для забезпечення інтерактивного навчального процесу». Взяв участь у 8 Міжнародних науково-практичних конференціях, захищена 1 кандидатська дисертація, опубліковано 4 наукові статті.

Проблемами впровадження сучасних інформаційних технологій у навчально-виховний процес підготовки вчителів фізики, математики і технологічної освіти займався також **академік Гуревич Р.С.** Під його керівництвом захищено 3 кандидатські дисертації, взяв участь у 3 Міжнародних науково-практичних конференціях, опублікував 14 наукових праць, в тому числі 1 монографію «Теорія і практика в професійно-технічних закладах», видано 2 навчальні посібники.

Свій вклад у науково-методичні дослідження середньої та вищої освіти внесли **академіки Коршак Є.В., Шут М.І., Касперський А.В., Горбачук І.Т., Колупаєв Б.С.** та ін.

Академіки Відділення фізики і астрономії у 2009 році отримали нагороди: **Сминтина В.А.** – Почесну грамоту МОН України, Почесну грамоту Міністерства культури і туризму, Подяку Президії АПН, Почесну грамоту ЦК профспілок України, Звання Почесного професора технічного університету м.Чиндао (КНР); **Каретніков В.Г.** удостоєний премії Української Астрономічної Асоціації «За видатний внесок у розвиток української астрономії»; **Гуревич Р.С.** нагороджений знаком «За наукові досягнення»; **Атаманчук П.С.** та **Руденко О.П.** нагороджені нагрудним знаком «Петро Могила», **Коршак Є.В.** нагороджений Почесною грамотою КМ України.

Відділення проблем психічного здоров'я

Відділення проблем психічного здоров'я у звітному році проводило різнопланові наукові дослідження у царині організації і проведення наукових конференцій, семінарів, нарад (всього 6 конференцій і конгресів), академіки виступали на наукових форумах (всього 30 доповідей), здійснювали плідну видавничу діяльність, зокрема, брали участь у виданні 4 періодичних фахових видань, опублікували 9 монографій та навчальних посібників, 4 випуски методичних рекомендацій.

I. Організація і проведення наукових конференцій, семінарів, нарад.

1. Науково-практична конференція “Депресивні розлади: соціальні ризики”, м. Харків.
2. II съезд сексологов и андрологов Украины (май 2009, г.Киев).
3. XI Міжнародна конференція “Нові стратегії в неврології”. м. Судак АР Крим.
4. Міжнародна наукова конференція спільно з Асоціацією Фрейдівського поля в Україні та всесвітньої психоаналітичної асоціації за темою: «Травматизм та симптом – від Фрейда до Лакана».
5. Круглий стіл спільно з обласною організацією жінок Союзу жінок України «Організація медико-психологічної допомоги жінкам, що постраждали від насилля в сім'ї», м. Донецьк.
6. IX національний конгрес з дерматокосметології та естетичної медицини, м. Донецьк.

Зроблено академіками 30 доповідей.

Патенти на винахід:

Бабюк І.А. № 22465 «Способ лечения хирургических больных (грыжи диафрагмы) с соматоформными расстройствами».

Підготували проекти

1. Освітній проект за участю психотерапевта, професора Рудольфа Краузе (Німеччина, Ганновер) «OPD-2 – Операціоналізована психодинамічна діагностика».
2. Грант від Європейської комісії міжнародного наукового консорціуму.
3. Освітній проект АППУ з групового аналізу та супервізійний проект під моніторингом EFPP (Європейська Федерація Психоаналітичної Психотерапії).

Протягом 2009 року академіками відділення було підготовлено 7 кандидатів наук та 1 доктор медичних наук.

Досягненням секції у цілому є презентація роботи її Відділень у мережі «Інтернет».

Зусиллями академіка **Кругляка Юрія Олексійовича**, секретаріату Академії та активної участі В.В.Стецюка регулярно розміщуються матеріали, які висвітлюють фаховий доробок членів Академії, вчені дискутують з приводу найважливіших проблем вищої освіти України, проблем української духовності, національної безпеки.

СЕКЦІЯ ТЕХНІЧНИХ НАУК
(керівник – віце-президент П.П.Говоров)

До секції технічних наук входять відділення:

- Відділення військових наук (голова – Мірошніченко Сергій Іванович)
- Відділення енергетики та ресурсозбереження (голова – Говоров Пилип Парамонович)
 - Відділення загальнотехнічне (голова – Кузнецов Юрій Миколайович)
 - Відділення матеріалознавства (голова – Куцова Валентина Зиновіївна)
 - Відділення механіки та машинобудування (голова – Бреславський Дмитро Васильович)
 - Відділення проблем будівництва та архітектури (голова – Тугай Анатолій Михайлович)
 - Відділення електрофізики та електроніки (голова – Шматько Олександр Олександрович)

Основні показники, що виконано:

1. Організація та участь у 272 наукових конференціях, семінарах, симпозиумах, з'їздах, виставках, у т.ч. міжнародного рівня (Харків, Львів, Маріуполь, Донецьк, Одеса, Київ, Євпаторія, Донецьк, Севастополь, Луцьк, Краматорськ, РФ, Угорщина, Польща, Німеччина та ін.)
2. Авторські свідоцтва, відкриття, винаходи, патенти, гранти - 55; державні та іменні премії – 11
3. Наукова дослідна робота: д/б НДР - 70, госп.дог.- 31.
4. Підготовлено та захищено у поточному році 14 докторів і 31 кандидатів наук.
5. Видавнича діяльність: опубліковано понад 526 наукових статей та тез; підручників - 27, посібників - 57, монографій - 44, рекомендацій виробництву – 77.
6. Участь академіків у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій – 63, ради ВАК або МОН- 19.
7. Проводиться керівництво та робота з понад 90 аспірантами та 36 докторантами та здобувачами впродовж року.
8. Виступи по радіо, телебаченню, наукових та інших заходах, публікації у ЗМІ про досягнення вчених наукового центру з метою висвітлення діяльності відділень АН ВО України понад 20, у т.ч. (Говоров П.П., Шматько О.О., Александров Є.Є., Грабченко А.І., Мехович С.А., Товажнянський Л.Л., Братута Е.Г., Дронь М.М., Кузнецов Ю.М., Муковський І.Т., Сидоренко С.І., Поляков М.В., Большаков В.І., Куцова В.З, Спирилонова І.М., та інші академіки технічного сектору АН ВОУ).
9. Проводиться робота по підготовці наукових кадрів впродовж року з метою передачі знань та досвіду молодим вченим (всі академіки сектору).
10. Підготовка кандидатур та залучення до складу 10 кандидатів в академіки АН ВОУ.
11. Рекомендовано Президії АН ВО України кращі монографії, підручники, посібники - акад. Куцова В.З, акад. Большаков В.І., акад. Волчок І.П., акад. Говорова П.П.
12. Рекомендовано до Президії для нагороди та матеріальної допомоги – Рябченко І.М., Терьошин В.М., Клепиков В.Б.
13. Проведено 4 засідання (лютий, березень, червень, жовтень).
14. Участь у спільних міжнародних проектах, з'їздах, конференціях, симпозиумах, конгресах – Говоров П.П. (Німеччина (РТВ), Угорщина (МКО), конференції), Шматько О.О. (академія природознавчих наук Росії), Єфімов О.В. (науковий проект, Польща), Рудаков В.В. (конференція Siema), Грабченко А.І., Бреславський Д.В., Александров Є.Є. (конференції МНТК, Угорщина, Польща, Болгарія тощо), Мехович С.А. (представник Міжнародної громадської організації «Асоціація Слобжанщина»), Волчок І.П. (Міжнародний науковий проект в рамках співпраці між Україною та Білоруссю), Мірошніченко С.І. співпраця з представниками

Франції, Італії, США, Росією тощо, академіками відділення матеріалознавства міжнародні проекти по розробці методик розрахунку НДС і стійкості оболонок (з використанням програмних комплексів ANSYS Варшавського технічного університету); дослідження в галузі математичної фізики із вченими інституту фундаментальних технологічних досліджень Польської Академії наук; підготовча робота щодо створення навчально-науково-виробничої лабораторії динаміки будівельних конструкцій в Варшавській політехніці (Польща) тощо та ін. академіки відділень технічного сектору.

15. Членство у зарубіжних академіях та асоціаціях – Бреславський Д.В. та Морачковський О.К. (члени Європейського товариства механіків EUROMECH), Грабченко А.І. – член Америанської асоціації інженерів – механіків - технологів, Шелепов І.Г. (академік Міжнародної академії технічної освіти), Сухінін В.П. (член-кореспондент Міжнародної інженерної академії), академік Большаков В.І. – міжнародна інженерна академія (Москва), Товариство чорної металургії США (США); Інститут матеріалів (Англія); Європейське товариство математиків та механіків (Німеччина); (Швейцарія); Інститут гірничих, металургійних та нафтових інженерів (Канада); Нью-йоркська Академія наук (США); Міжнародна біографічна асоціація (Кембридж, Англія) та ін.

Організаційні питання

1. Проведено по 4 загальні збори у відділеннях.
2. Виступили з публікаціями досягнень відділень сектору у Центральних та регіональних ЗМІ, організовано збори «круглого столу» та інші заходи щодо широкого висвітлення діяльності відділень технічного сектору АН ВО України (П.П. Говоров, Є.Є. Александров, В.І. Большаков, В.З. Куцова, Л.Л.Товажнянський, О.В. Єфімов, А.І. Грабченко та ін.)
3. Проводилась впродовж року громадська діяльність у підготовці наукових кадрів та активна участь по наданню АН ВОУ державного статусу, як найбільш потужній в системі освіти (академіки всіх відділень технічного сектору).
4. Під егідою АН ВОУ організовано та проведено Міжнародні науково – технічні конференції, у тому числі по енергетиці та електроніці, інформаційно-комп'ютерним технологіям в енергетиці, новітнім технологіям в освіті тощо (керівники академіки Говоров П.П., Товажнянський Л.Л., Сокол Е.І., Рябченко І.М., Грабченко А.І., Бреславський Д.В., Данілюк О.В., Куцова В.З., Шматько О.О. та інші академіки всіх відділень технічного сектору).
5. Впродовж року виконувалась робота по популяризації та висвітленні роботи Академії шляхом участі академіків сектору технічних наук у конкурсах та презентаціях, виставках (отримали нагороди роботи академіків Говорова П.П., Сокола Е.І., тощо, а також інші засоби роботи по популяризації Товажнянський Л.Л., Шматько О.О., Рябченко І.М., Кузнецов Ю.М., Куцова В.З., Александров Є.Є., Грабченко А.І., Львов Г.І., Воробйов Ю.С. та інші академіки всіх відділень технічного сектору).
6. Впродовж року виконувалась робота по піднесенню на більш високий рівень роботи сектору технічних наук, як об'єднуваної ланки фахових відділень. Націлення на виконання комплексних міжгалузевих найважливіших Державних та регіональних програм (керівники програм – Говоров П.П., Куцова В.З., Мехович С.А., Братута Е.Г., Яковлев О.І., Александров Є.Є., Єфімов О.В., Бреславський Д.В. та інші).
7. Продовжено роботу по створенню при АН ВОУ центрів з енергозбереження та Національного комітету зі світлотехніки (відділення енергетики та ресурсозбереження), продовжена робота центру (у Харківському регіону) з наукового напрямку «Контактний теплообмін», продовжена участь в обласній програмі «Ресурс» по впровадженню безвідходних технологій тощо.

Наукова діяльність

Наукові теми, що виконані та виконуються як міжнародного так і регіонального та фахового рівня присвячені таким темам як підвищення ефективності, зниження ресурсоспоживання, розробки нової сучасної техніки, та новітніх технологій у техніці, матеріалознавстві, радіофізиці, тенденцією розвитку машинобудування тощо.

У рамках відділення енергетики та ресурсозбереження виконувалась робота:

Тематика наукових досліджень відділення енергетики та ресурсозбереження зосереджена на розробці енерго- та ресурсозберігаючої техніки та технологій у різних галузях техніки та виробництва.

Розробці енерго- та ресурсозберігаючої техніки а технологій в енергетичному виробництві присвячені роботи академіків: акад.Говорова П.П., акад. Єфімова О.В., акад.Шпачука В.П., акад. Варецького Ю.О. та ін.

Найбільш важливим науковим результатом відділення у поточному році є створення наукових основ підвищення енергетичної та екологічної ефективності освітлювальних установок на основі уточнення процесів у лампах та врахування світлокольорового впливу освітлення на людину. В результаті роботи розроблено модель, методика та дана кількісна оцінка світлокольорового впливу освітлення на людину. За результатами роботи Україна вперше за 80 річну історію існування Міжнародної комісії з освітлення була запрошена на офіційному рівні на засідання чергової сесії МКО у Будапешті (Угорщина). Україну запропоновано офіційно до участі у роботі МКО (офіційним представником України в МКО є академік АНВОУ П.П. Говоров). Створено Український Національний Комітет з освітлення (президент-академік АН ВОУ П.П.Говоров).

Крім того виконувалось біля 30 наукових тем, серед них: «Комплексне дослідження відновлюваних джерел енергії» (керівник – Яковлев О.І.); «Комп'ютерні системи оперативної діагностики електрообладнання з використанням нейро-нечіткого моделювання» (керівник - Лежнюк П.Д.); «Моделі та інформаційні технології комп'ютерних систем навчання на основі ієрархічних функціональних мереж» з міжнародною участю (керівник – Рябченко І.М.), Міжнародні наукові програми «Підвищення надійності вимірювальних трансформаторів напруги» (з Лодзькою Політехнікою (Польща), керівник – Говоров П.П.) тощо.

Академіки АН ВОУ прийняли участь у створенні 9 нових дисциплін, серед них: «Енергозбереження в світлотехніці» (Говоров П.П.); програма зі спеціальності 7.090601 «Електричні станції як другої освіти на базі іншої вищої технічної освіти» (Лежнюк П.Д.), програма зі спеціальності «Комп'ютерні інтегровані технології в галузі енергетики» (Єфімов О.В.), нова дисципліна по підготовки магістрів «Мережеві інформаційні технології в енергетиці» (Заболотний І.П.) тощо.

Академіки АН ВОУ взяли участь у понад 98 заходах: у семінарах, конференціях, симпозиумах; участь у 36 вчених спецрадах; участь в 12 Радах ВАК або МОН. Під керівництвом академіків відділення захищено 28 кандидатів та 7 докторів. В поточному році академіками Відділення видано понад 32 підручники та посібники, 8 монографій та опубліковано біля 160 статей.

Вчені наукового відділення «Енергетика та ресурсозбереження» продовжують спільну роботу з закордонними вузами таких країн як Росія, Молдова, Польща, Франція, Південна Корея, Німеччина, Кувейт та іншими (академіки Говорова П.П., Єфімов О.В., Данилюк О.В., Артюх С.Ф., Рудаков В.В. та ін.). Академіки відділення є членами редколегій та головними редакторами журналів «Електротехніка та електромеханіка», наукового збірника «Вісник НТУ «ХП» (академіки Говорова П.П., Рудаков В.В., Єфімов О.В.Братута Е.Г. ін.); журналу «Світлолюкс», (Говоров П.П.), гол. редактором наукового журналу "Автоматика. Автоматизация и электротехнические комплексы" (Тодорцев

Ю.К.) та інші.

У рамках відділення радіофізики і електроніки виконувалась робота:

Продовжені комплексні дослідження ефектів в системі атмосфера – іоносфера – магнітосфера. Проведені теоретичні дослідження дії циклонів на систему атмосфера – іоносфера – магнітосфера. Дослідження енергетичних та частотних характеристик резонансно-тунельних діодів на основі сполук InGaN; Отримані енергетичні та частотні характеристики РТД та шумові характеристики діодів з МПЕ на основі сполук InGaNi в мм-діапазоні. Результати досліджень використані для розробки нових ефективних методів неруйнівного контролю дистанційного визначення параметрів матеріальних середовищ, тонких плівок тощо.

Академіки відділення брали участь в організаційних комітетах 8 конференцій, та інших організаційних заходах. Співпраця з академіками природознавчих наук Росії.

У рамках відділення матеріалознавства виконувалась робота:

Наукова дослідна робота: д/б НДР – 8, госп. дог. – 12.

Участь у спільних міжнародних проектах, з'їздах, конференціях, симпозиумах, конгресах – 11.

Серед них обмін науковою інформацією, участь у семінарах і конференціях з Асоціацією вчених і фахівців в галузі будівельного матеріалознавства (м. Белгород, Росія), з Московським державним технічним університетом ім.Баумана; поширюються науково-технічні зв'язки із провідними проектними та науково-дослідними організаціями країн СНД: «Метпромпроект» (м.Москва), «Центргіпроруда» (м.Белгород), ЦНДІОНТП (м.Москва), «Челябгіпромет» (м.Челябінск), «Гіпромет» (м.Магнітогорськ) тощо.

Участь у міжнародних проектах: франко-український проект за спеціальністю «Промислове та цивільне будівництво»; англо-український проект за спеціальністю «Прикладне матеріалознавство».

Участь у діяльності наукових комітетів міжнародних наукових конференцій: сталі та композитні споруди (м.Пусан, м.Сеул, П.Корея); легкі споруди (м.Варшава, м.Ольштинь, Польща); сталі та композитні споруди (м.Манчестер, Великобританія).

Членство у зарубіжних академіях та асоціаціях - *акад. Большаков В.І.* - (Міжнародна інженерна академія (Москва), Товариство чорної металургії США (США), Інститут матеріалів (Англія), Європейське товариство математиків та механіків (Німеччина), Товариство мостів та конструкцій (Швейцарія), РОСМет (Росія), Інститут гірничих, металургійних та нафтових інженерів (Канада), Нью-Йоркська Академія наук (США), Міжнародна біографічна асоціація (Кембридж, Англія).

Академіки відділення у поточному році брали участь в організації 15 конференцій, та як учасники більш ніж 83 конференцій, опубліковано 129 статей. Видано 3 підручника та 10 посібників, 4 монографії та 13 рекомендацій до виробництва.

Академіки відділення є членами 18 Вчених Рад, а також членами 5 Експертних Рад ВАК та МОН.

У рамках відділення механіки та машинобудування виконувалась робота:

Академіками відділення протягом року проводились дослідження в рамках тем державного фінансування МОН. Таких тем - 16. Наукові розробки застосовуються на підприємствах та промисловості України.

Наукові розробки регулярно висвітлюються у пресі, на радіо, телебаченні (академіками Грабченко А.І., Александровим Є.Є., Марченко А.П., Львовим Г.І. та ін.). Академіки відділення беруть участь в організації семінарів, конференцій, симпозиумів у т.ч. міжнародного рівня (Німеччина, РФ, Польща та ін.), а також є членами міжнародних організацій (Гришак В.З., Бреславський Д.В., Морачковський О.К., Грабченко А.І.) тощо.

Академіки відділення є учасниками понад 25 конференцій та виставок та мають понад 90 публікацій. В співавторстві надруковано 5 монографій, 11 підручників та навчальних посібників. *За серію підручників «Двигуни внутрішнього згоряння» у шести*

томах та підручник «Автомобільні двигуни» відзначені Державною премією науковці НТУ «ХП» - поч.акад. АН ВОУ А.Ф. Шеховцов та А.П. Марченко. Державною премією України в галузі науки і техніки нагороджено акад., д.т.н., зав.каф. А.І. Грабченка Премія присуджена колективу науковців за розробку та впровадження інтегрованих комплексних технологій для виробництва наукоємних виробів машинобудування. Також його нагороджено Премією Автономної Республіки Крим.

Академік А.І. Грабченко у рамках міжнародного співробітництва є керівником проектів за програмою ЄС «Темпус» з Іспанією, Німеччиною, Чехією. Академік Є.Є. Александров проводить роботи за міжнародним договором між НТУ «ХП» і урядом Іраку на підвищення кваліфікації іракських військовослужбовців. Академік Ю.С. Воробйов є учасником та керівником 2-х спільних міжнародних проектів з Польщею (сумісний довгостроковий проект з ІПМ ПАН (Гданьск), договір про співробітництво з Військовою технічною академією (Варшава)). Академік Внуків прийняв участь у проекті з Білоруським державним технологічним університетом «Дослідження механізмів стомленого пошкодження та підвищення циклічної міцності конструкційних матеріалів, які працюють у екстремальних умовах».

У поточному році під керівництвом академіків підготовлено до захисту 6 докторських та 11 кандидатських дисертацій.

У рамках відділення військових наук виконувалась робота:

Академіками відділення виконано біля 100 наукових та науково-методичних робіт. За результатами робіт академік Шакун В.І. отримав звання Заслужений діяч науки та техніки, академік Корольчук М.С. за підручник «Психофізіологія діяльності» став лауреатом премії Державного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Активну участь академіки відділення брали в 28 наукових конференціях та з'їздах, у тому числі у 14 – міжнародних. Академік Жук С.Я. видав фундаментальну монографію «Методи оптимізації дискретних динамічних систем з складною структурою».

Академіками Кириченко І.О. і Шакуном В.І. підготовлено 2 доктора і 2 кандидата наук. Всього в 2009 році академіки відділення підготували 2 доктора, 4 кандидата наук. Академіками поставлено 15 нових учбових дисциплін. Видано 2 підручника, 12 посібників та 44 методичні розробки.

Інноваційні розробки академіків впроваджує в господарську діяльність Науково-виробниче об'єднання яким керує академік Мірошниченко С.І. В 2009 році він отримав патенти: США -US 7,496,177 B2 24.02.2009 і Європейський – EP 1 833 371 B1 25.03.2009 - на нові цифрові приймачі рентгенівського зображення.

На базі об'єднання працює філіал кафедри електроніки Національного авіаційного університету. Потужний інноваційний потенціал Науково-виробничого об'єднання в умовах падіння виробництва в Україні дав можливість в 2009 році майже вдвічі підвищити експорт продукції за кордон: Францію, Італію, Німеччину, Росію. Доход від експорту склав більш півмільйона доларів США.

У рамках загальнотехнічного відділення виконувалась робота:

Проводяться науково-дослідні роботи з держбюджетної тематики: акад. Поляков М.В., акад. Селезов І.Т., акад. Кузнецов Ю.М. та ін. Ведеться партнерська робота в рамках договору «Про партнерство, співробітництво та науковий обмін між НТУУ «КП» і ХНТУ». Вийшла монографія під ред. Кузнецова Ю.М., опубліковано 14 статей, отримано 11 патентів, зроблено понад 10 доповідей на міжнародних конференціях, введено 6 нових дисциплін.

В поточному році академіками відділення підготовлено 9 монографій та довідників, 8 підручників, 8 посібників. Опубліковано понад 90 тез та статей. Академіки співпрацюють з представниками закордонних організацій (Болгарія, Польща, РФ, тощо). Академіки відділення взяли участь понад 20 конференціях у тому числі міжнародних науково-технічних конференціях (Наукова конференція з міжнародною участю «Техніка,

технології та системи» м.Пловдив, Болгарія; VI Міжнародний конгрес «Машини, технологии, материалы «МТМ'09» м.Софія, Болгарія; Міжнародна науково-технічна конференція «Інтелектуальний аналіз інформації IAI -09» м.Київ, НТУУ «КПІ») та ін.

Участь у інших організаційних заходах:

Данилюк О.В. – впровадження програмних продуктів в навчальний процес;
Тодорцев Ю.К. - приймав участь як експерт в роботі по акредитації спеціальностей у трьох університетах України; *Братута Е.Г.* – керівництво комісією «Енергозбереження в учбовому процесі», керівник наукового напрямку «Контактний тепломасообмін» (що об'єднує науковців з різних технічних наук), член трьох редакційних рад НТ журналів, *Ларін О.М.* - експерт комісії Семінару 3-ої Міжнародної ярмарки технологій «Наука і технології проти тероризму. Попередження загрози і усунення наслідків»; *акад. Вахрушева В.С.* - голова технічного комітету ТК – 8,1 тощо.

Зв'язки академіків Відділень з зарубіжними академіями.

Вчені сектору технічних наук підтримували тісні зв'язки із закордонними вузами таких країн як Росія, Польща, Чехія, Німеччина, Угорщина тощо.

Наприклад: взаємообмін науковою інформацією з інститутом проточних машин ПАІ (Польща); Комплексні розробки по енергозбереженню (Польща, Чехія, Німеччина, Угорщина); Членство в міжнародних наукових організаціях – Товариство чорної металургії (США); Інститут матеріалів (Англія); Європейське товариство математиків та механіків (Німеччина); Товариство мостів та конструкцій (Швейцарія); Інститут гірничих, металургійних і нафтових інженерів (Канада); Нью-йоркська Академія наук (США); Міжнародна біографічна асоціація (Кембридж, Англія); Міжнародна академія технічної освіти та Міжнародна інженерна академія тощо.

У рамках усіх відділень ведеться робота з молодими вченими та підготовка аспірантів, докторантів, здобувачів.

КЕРІВНИЦТВО СТУДЕНТСЬКОЮ НАУКОВОЮ РОБОТОЮ

Академіки АН ВО України велику увагу приділяють роботі з молодими вченими, науковій роботі зі студентами.

Завдяки підтримці ректора ХНТУ проф. Бардачова Ю.М. та декана факультету машинобудування ХНТУ доц. Діневича Г.Ю. в рамках договору "Про партнерство, співробітництво та науковий обмін між НТУУ "КП" і ХНТУ" (укладений 05.09.2008 р.) ведуться роботи по створенню і дослідженню зразків перших в Україні багатопільового токарного верстату (типу "павук") і багатопозиційного свердлильно-фрезерного верстату (пірамідальної компоновки), на отриманні патенти на винаходи.

Тільки в цьому напрямку вийшла друком перша в Україні монографія під ред. акад. Кузнецова Ю.М. "Компоновки верстатів з механізмами паралельної структури" (автори – Кузнецов Ю.М., Дмитрієв Д.О., Діневич Г.Ю.), опубліковано 14 статей, отримано 11 патентів на винаходи і корисні моделі, зроблено понад 10 доповідей на міжнародних конференціях в Україні, Росії, Болгарії і Польщі.

Даний напрямок дозволив поставити нову дисципліну "Технологічне обладнання з паралельною кінематикою", зацікавити студентів до виконання магістерських дисертацій і створити поки що на громадських засадах студентське конструкторське бюро "Верстат" при механіко-машинобудівному інституті НТУУ "КП".

Академіками медичного відділення листопаді 2008 р. на базі національного медичного університету імені О.О.Богомольця проходив I-й міжнародний науково-практичний конгрес студентів та молодих вчених «Актуальні проблеми сучасної медицини», присвячений 150-річчю з дня народження першого секретаря товариства П.В.Нікольського, 35-річчю Товариства молодих вчених і студентів (ТМВ), 15-річчю «Українського науково-медичного молодіжного журналу». Загальна кількість учасників становила понад 350 чоловік, серед яких було 120 представників з 25 ВМНЗ України і зарубіжжя (Білорусь, Іран, Єгипет, Литва, Чехія, Польща, Росія, Узбекистан). Працювало 23 секції, у т.ч. 2 нових: медична та фармацевтична хімія і фармацевтичні дисципліни. Під час секційних засідань розглянуто найбільш актуальні питання діагностики, лікування та профілактики різних захворювань, проблеми розбудови системи охорони здоров'я України та світу, дослідження властивостей та механізму дії новосинтетичних сполук та вже відомих лікарських засобів, питання сучасної фармакоелектроніки та медичної технології.

Паралельно з роботою конгресу **відбувся V Міжнародний з'їзд** представників студентських наукових товариств і ВМНЗ. У роботі з'їзду взяли участь представники Білорусі (Мінськ, Гомель), Литви (Вільнюс), Росії (Самара, Перм, Санкт-Петербург, Оренбург, Смоленськ), України (Київ, Запоріжжя, Івано-Франківськ, Вінниця, Одеса). З'їзд став ключовою подією і важливим кроком в процесі становлення міжнародного студентського руху та залучення до нього українських студентів-медиків. Учасники заслухали доповіді, які стосувалися актуальних проблем та інновацій в організації роботи студентських наукових товариств на кафедральному, університетському, міжуніверситетському та міжнародному рівнях.

Академіки Відділення хімії виступили організаторами і учасниками ряду наукових студентських конференцій. Академік Астрелін І.М. як голова оргкомітету провів під егідою АН ВОУ на базі ХТФ НТУУ «КП» III міжнародну наукову конференцію студентів і молодих вчених з хімії та хімічної технології. Академік Запорожець О. А. взяла участь в організації Десятої Всеукраїнської конференції студентів та аспірантів "Сучасні проблеми хімії". Академік Сиромятніков В.Г. взяв участь в організації IV Всеукраїнської (і III міжнародної) наукової конференції студентів і молодих вчених з хімії та хімічної технології. Академік Холін Ю. В. очолював журі Всеукраїнської олімпіади юних хіміків, був науковим керівником команди України на 41 Міжнародній олімпіаді з хімії.

Академік Яцимирський В.К. був членом оргкомітету III міжнародної наукової конференції студентів і молодих вчених з хімії та хімічної технології.

Академіки Відділення педагогіки у своїх працях досліджували основи сучасного українського виховання, шляхи і засоби героїко-патріотичне виховання учнівської і студентської молоді. Так, акад. Ю.Д. Руденко обґрунтував козацьку педагогіку як складову народної і наукової педагогіки, виявив психолого-педагогічні засади учнівської та студентської молоді на козацько-лицарських традиціях морально-духовних цінностей. Акад. С.Ф. Поважним. досліджувались ціннісні орієнтації студентів, їх місце і роль в структурі особистості, дано характеристику моделі особистості управлінця на основі психологічних досліджень вітчизняних науковців, удосконалено інструментарій дослідження особливості самосвідомості студентів. Акад. О.Т.Шпак спрямовував свою науково-педагогічну діяльність на вдосконалення викладання у вищій педагогічній школі. Ним, зокрема, була підготовлена оновлена модель процесу економічної освіти учнівської молоді, яка пройшла експертизу і наукову апробацію в Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова та Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені І.Я.Франка. Спільно з аспірантами він розробив модель економічної відповідальності і компетентності студентської молоді в процесі вивчення гуманітарних дисциплін. Г.М. Арзютов активно досліджував проблеми фізкультури і спорту, фізичного та духовного загартування учнівської та студентської молоді.

Академіками Відділення історії освіти, науки і техніки організовано і проведено XIV конференція молодих істориків освіти, науки і техніки (Київ, 20 травня 2009 р.)

Академік В.П. Михайлик виступив організатором другої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Білі плями» в історії України у контексті світового розвитку». Була проведена й Всеукраїнська наукова конференція студентів та молодих вчених, присвячена 65-річчю визволення України від німецько-фашистських загарбників «Тернисті шляхи Великої Перемоги: «за» і «проти» крізь погляд поколінь».

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ЗАСІДАнь ПРЕЗИДІЇ

Всією діяльністю Академії керувала Президія, до складу, якої входить 42 чоловіки.

Протягом 2009 року відбулося дев'ять засідань Президії. Основними питаннями, що привернули увагу академіків на початку року, стало обговорення підсумків Загальних зборів 2008 року, затвердження планів роботи фахових і регіональних відділень, наукових центрів, секторів і секцій АН ВО України. Цікаві пропозиції прозвучали під час виступів віце-президентів з питань організації наукових конференцій, нарад, симпозіумів членами Відділень, впровадження науково-технічних досягнень та організації видавничої діяльності у 2009 році, майбутньої реформи освіти і науки в Україні.

Віце-президент Зозуля І.С. неодноразово закликав академіків-секретарів до пропаганди наукових успіхів АН ВО України через пресу, радіо, телебачення, про результати цієї роботи доповідалося на засіданнях Президії протягом року.

Одним із проблемних залишалось питання наукових взаємин із зарубіжжям, було прийнято розгорнутий план роботи у цьому напрямку, призначено нового керівника Сектору по міжнародних зв'язках.

Слушні пропозиції щодо організації роботи Сектору нагород висловив новопризначений голова Сектору академік Зубок М.І. Він запропонував нові академічні нагороди, положення про них, їх дизайн, технологію нагороджень академіків та список нагороджених академіків у 2009 році. Ці питання були обговорені та пропозиції підтримані й затверджені на засіданнях Президії.

Традицією в роботі Президії залишилися виїзні засідання та щомісячні звіти про роботу Відділень. Двічі за рік доповідали про роботу секцій, до яких входять певні Відділення, віце-президент, а також окремі академіки-секретарі. Щодо проведення виїзних засідань, то на високому науковому рівні, з широким представництвом вони були організовані і проведені у м. Полтава та Івано-Франківськ. Про це доповідали президент та головний вчений секретар, віце-президенти.

На останніх засіданнях Президії розглядалися справи докторів наук, професорів вищих навчальних закладів України, кандидатів на прийом до АН ВО України.

Нововведенням в діяльності Президії стало виголошення наукових доповідей академіків з актуальних проблем вищої освіти та наукових тематичних доповідей. Найбільш цікавими з них стали «Тарас Шевченко-основоположник української літературної мови» (акад. Шевчук С.В.), «Сучасні проблеми реформування освіти» (акад. Мартиненко М.А., акад. Тугай А.М.)

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІКІВ
Аграрні університети
(Львівський ДАУ, Уманський ДАУ, Дніпропетровський ДАУ,
Львівська академія ветеринарної медицини)

1. Діє програма міжнародного обміну педагогічним досвідом із Департаментом сільського господарства США. Викладачі-аграрники проходять стажування в університетах цієї країни. Львівський ДАУ є постійним партнером Університету штату Міннесота у міжнародному проєкті СЕЙМЕ (Консорціум із розвитку менеджмент-освіти в Україні).
2. З 2002 року і понині діє спільний українсько-американський проєкт підтримки приватних сільськогосподарських товаровиробників.
3. Важливий напрям міжнародних контактів є розробки і виконання спільних науково-освітніх проєктів. Це проєкти із Жешувським університетом та Вищою інженерно-економічною школою в Ропчицях, які стосуються навчання і стажування у фермерів обох країн, розвитку агро бізнесу в прикордонних регіонах України і Польщі.
4. Участь студентів у програмах виробничого стажування та навчально-виробничих практик на підприємствах США та Західної Європи. Студенти пройшли стажування та практичну підготовку за програмами: Хопс, Конкордія (Велика Британія, Шотландія), Агротренінг (Данія), Агроімпульс (Швейцарія). Щороку майже 300 студентів Уманського ДАУ беруть участь у таких програмах.
5. Протягом останніх років аграрні університети беруть участь у проєкті „TACIS” – впровадження Булонської угоди в навчальний процес.
6. Участь студентів та викладачів в міжнародних конференціях, симпозіумах, нарадах, семінарах. Щороку, наприклад, на базі лише Уманського ДАУ проводиться близько 10 міжнародних конференцій і семінарів, за останні два роки наукові праці професорсько-викладацького складу Львівської академії ветеринарної медицини опубліковані в різних виданнях 38 країн.

Класичні університети
(Київський національний імені Тараса Шевченка,
Запорізький національний університет,
Дніпропетровський національний університет,
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова)

1. Подальша інтеграція університетів в європейське та світове освітянське співтовариство шляхом посилення академічної мобільності студентів, аспірантів і науково-педагогічних працівників. Так, наприклад, НПУ ім. Драгоманова здійснює співробітництво з понад 20-ма партнерами у Польщі, Росії, США, Болгарії, Швеції, Німеччині, Угорщині, Словаччині: відбувається обмін студентами, проходження стажування та практики викладачів університетів. Так, лише протягом 2008 року за кордон ДНУ було відряджено понад 130 співробітників та близько 70 студентів. Цікавий досвід в налагодженні студентських обмінів зі спеціальності „Інформатика” накопичено впродовж останніх років між ДНУ та університетом Кобленц-Ландау (Німеччина), в тому числі щодо подвійного керівництва дипломними роботами.
Слід відзначити організацію участі студентів і викладачів НПУ імені М.П.Драгоманова у Літньому університеті в м. УМЕА (Швеція), курсах „Освіта”, „Засоби масової інформації”, „Британська ділова мова і культура”, „Історія і сучасність”, після закінчення яких студенти і викладачі отримують відповідні міжнародні сертифікати.
2. Участь університетів в міжнародних проектах, програмах, спільних наукових дослідженнях. Сьогодні виконуються такі проекти по лінії ТЕМПУС-ТАСИС, фонду „Відродження”. Це створює сприятливі умови для участі викладачів, науковців і студентів у різних формах міжнародної діяльності. Університетам вдалося зберегти тенденцію щодо зростання кількості українських студентів, які перемагають у міжнародних конкурсах на отримання грантів для навчання за кордоном, що фінансуються програмами БААБ, АСТК/АССУЕБ8, ППГА8, бюро Освітніх програм, Уряду Франції, НАТО, "Громадська освіта" та ін. Студенти беруть участь у проектах Європейської спільноти, зокрема, „Східна школа”(Польща), „Мовне стажування”(Словаччина).
3. Університети є колективними членами Євразійської асоціації університетів, Європейського колегіуму польських та українських університетів, Євразійського Форуму, що відкриває неабиякі можливості для плідного співробітництва із закордонними ВНЗ та розширення географії міжнародних зв'язків, сприяє підвищенню якості та ефективності науково-освітньої діяльності в університетах. ДНУ виступив одним із засновником створення академічної мережі центрально- та східноєвропейських університетів. Ця мережа нині нараховує 52 університети з України, Білорусі, Польщі, Литви, Чехії, Словаччини і, природно, слугує ефективним механізмом реалізації ідей Болонського процесу в окресленому регіоні.
4. Науковці ВНЗ є членами багатьох міжнародних організацій та академій: американського математичного товариства, міжнародного товариства ґрунтознавців, міжнародної організації з вивчення мозку, Європейської асоціації зі збереження геологічної спадщини та ін.

Національна медична академія післядипломної освіти

ім. П.Л.Шупика

1. Стажування у провідних клініках Заходу (щороку 70 вчених академії відвідують зарубіжні країни (Німеччина, США, Польща, Франція, Швейцарія, Австрія та ін.). 30-50 іноземних делегацій відвідують Академію протягом року.
2. Збільшилась кількість іноземних громадян, що проходять післядипломну підготовку на кафедрах Академії. В клінічній ординатурі та аспірантурі навчаються понад 400 іноземних громадян із 54 країн світу. Практикується проведення спільних із викладачами країн Заходу курсів для лікарів-курсантів, спільних науково-дослідних робіт, зокрема кафедри офтальмології, щелепно-лицевої хірургії, медичної генетики із вченими країн Європи, Азії, Африки.
3. Успішно проводиться науково-дослідна робота з компаніями США, Угорщини, Австрії, Німеччини, Франції, Японії, Ізраїлю, Хорватії, Болгарії з дослідження нових препаратів, що застосовуються в медицині, сільському господарстві. Академія виступила співорганізатором Асоціації „Медінформатика" з представництвом у Канаді, США, Німеччині, Китаї, Болгарії.
4. В Академії відкрита і функціонує Міжнародна школа класичної гомеопатії та Міжнародний центр гомеопатичних досліджень.

ПРОВЕДЕННЯ КОНФЕРЕНЦІЙ

За 1989 рік проведено конференцій 486. З них міжнародних 179, всеукраїнських 307.

Найбільш активними у цьому напрямку діяльності були представники Харківського регіонального відділення – 197 наукових конференцій, Відділення матеріалознавства – 83, аграрного Відділення – 159. Усі вони проведені на високому науковому рівні, матеріали майже всіх проведених заходів знаходяться в Президії АН ВО України.

Цікавою за змістом та представництвом була міжнародна конференція „Проблеми підготовки вчителів історії для роботи у полі культурному суспільстві”, організатором якої виступила академік Ладиченко Т.В. Конференція відбувалась під егідою Ради Європи та за безпосередньою участю її експертів.

Хмельницьке регіональне відділення провело на базі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка 13 наукових конференцій. Найбільш представницькою була міжнародна науково-практична конференція „Соціально-економічний розвиток України в XXI столітті: проблеми, пріоритети і соціально-економічні перспективи”.

Чотири наукові конференції організувало і провело Відділення історії освіти, науки і техніки. Крім цього, акад. Пилипчук О.Я., Коновець О.Ф., Руда С.П. виступили з доповідями на 23-му Конгресі з історії науки і техніки, який відбувся у м. Будапешті, Угорщина. Академіки Відділення в цілому взяли участь у 45 наукових заходах, що проводилися протягом року з профільних напрямків.

Активну участь у підготовці наукових кадрів через проведення наукових конференцій, семінарів, з'їздів беруть академіки Відділення хімії. Зокрема акад. Яцимирський В.К., Юрченко О.Г., Холін Ю.В., Сиромятников В.Г., Запорожець О.А., Астрелін І.М. виступили переважно організаторами і учасниками наукових заходів для студентів і молодих науковців, очолювали журі Всеукраїнських олімпіад юних хіміків, були керівниками команди України на 41 Міжнародній олімпіаді з хімії.

Активною була наукова позиція аграріїв – 159 конференцій, симпозіумів провели вони протягом звітного року. Лише акад. Панас Р.М. взяв участь у 13, з яких – міжнародного рівня. Актуальними за проблематикою були конференції, організовані акад. Ніколайчуком В.І. Вони присвячені проблемам збереження біорізноманіття та функціонування заповідних територій. Проблеми енергозбереження за сучасних технологій вирощування просапних культур порушувались на конференціях, організатором і учасником яких був акад. Жемела Г.П. Завжди незабутніми є наукові заходи, які організовує Уманський ДАУ. І в цьому році академіки Уманського регіонального відділення стали організаторами і учасниками великої за представництвом та глибокої за змістом проблем міжнародної наукової конференції, присвяченої 165-у ювілею Уманського ДАУ.

Щорічна міжнародна науково-технічна конференція „Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я” проходила на базі НТУ „ХПІ”, організаторами якої виступили академіки Відділення механіки і машинобудування. Співорганізаторами цієї конференції були ФРН, Польща, Болгарія, Угорщина, Румунія.

Проблемам психокосметології, новим стратегіям в неврології, організації медико-психологічної допомоги жінкам, проблемі депресивних розладів були присвячені конференції, наради, семінари, проведені академіками Відділення психічного здоров'я у 2009 році. Активними організаторами і учасниками їх стали академіки Марута Н.О., Юр'єва Л.М., Бабюк І.А.

Сучасні проблеми української філології розглядалися на наукових нарадах, пленумах координаційних рад, міжнародних і всеукраїнських конференціях, організаторами і учасниками яких стали академіки Відділення філології. Це такі

конференції, як „Українська мова в просторі і часі”, „І.Франко – маловідомий, архівний”, „Журналістика, філософія, медіа освіта” та ін. В 90 міжнародних конференціях взяли участь академіки-філологи.

58 науково-практичних конференцій, з них – 10 міжнародних на рахунку Відділення філософії, 7 – Відділення біології, 13 – Відділення економіки.

КНИЖКОВІ НАДХОДЖЕННЯ ДО АКАДЕМІЇ

Президія АН ВО України здійснювала велику редакційну діяльність. За рік вийшло п'ять номерів „Інформаційного вісника”(з п'ятого номера змінено назву на „Науково-інформаційний вісник”), де висвітлено основні офіційні матеріали Уряду, Міністерства освіти і науки України щодо подальшого розвитку української освіти, національно-патріотичного виховання, побачили світ нові наукові публікації академіків, постійно проходила інформація про життя і діяльність Президії Академії, привітання ювілярів.

А до бібліотеки Академії надійшла нова науково-методична література від академіків та науковців вищих навчальних закладів України. Серед них слід відзначити:

– Монографію академіків, докторів наук, професорів Я.Б.Олійника та В.В.Стецюка «Природні та етнокультурні феномени України.», де визначено низку властивостей довкілля визначних місцевостей України у поєднанні з аналізом численних рис етнокультурного змісту, які розвивалися впродовж становлення українського етносу. Дослідження проведено у категоріях народу, етносу, культури, тобто найбільш довготривалих людських спільнот;

– підручник академіка, доктора економічних наук, професора Зіня Е.А. «Регіональна економіка», в якому розглядаються питання економіко-географічної характеристики регіону, його населення, ресурсів регіону та напрямки його використання, питання регіонального планування та формування місцевого бюджету. Приваблює підручник наведенням в ньому нових статистичних даних по регіонах України, які розкривають тенденції розвитку виробничої та соціальної сфер діяльності, створення належних умов для проживання людей;

– монографію та навчальний посібник колективу авторів, яких очолює академік, доктор медичних наук, професор І.Г.Ільницький «Синдром бронхіальної обструкції в практиці педіатра, фтизіатра і сімейного лікаря» та «Інфекційні хвороби з основами фтизіопульмонології». Праці рекомендуються фтизіопедіатрам, сімейним лікарям, пульмонологам, студентам стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів, корисні для практичних лікарів, наукових та педагогічних кадрів. В навчальному посібнику ми знайдемо нозологічні форми інфекційних хвороб, які найчастіше зустрічаються в Україні та в практиці стоматолога, в монографії – основні положення про розповсюдженість, механізми етіопатогенезу, діагностику, диференціальну діагностику, лікування та профілактику бронхообструктивного синдрому у дітей і підлітків при туберкульозі та неспецифічних захворюваннях легенів;

– навчальний посібник «Освітлення промислових об'єктів», присвячений 50-річчю корпорації «Ватра» та виданий у Тернополі. Очолив колектив авторів, що взяли участь у написанні праці, академік, доктор технічних наук, професор П.П.Говоров. У підручнику розглянуто історичні, енергетичні та світлотехнічні аспекти промислового освітлення, сформульовано загальні вимоги до освітлення виробничих приміщень, розглянуто методи розрахунку освітленості та шляхи енергозбереження. Для забезпечення можливості *формування знань посібник містить необхідну кількість контрольних запитань;

– навчальний посібник професора О.І. Вишневського «Українська освіта на шляху реформ», який містить статті, нариси, концепції, що є спробою автора відповісти на гострі питання реформування сучасної української освіти та змісту виховання. Пропоновані матеріали можуть послужити основою для побудови спецкурсу та спецсеминарів реформаторського змісту у ВНЗ;

– навчальний посібник «Космос і технології», рекомендований до друку вченою радою Дніпропетровського національного університету. Автори праці Санін Ф.П., Джур Є.А., Санін А.Ф., Хуторний В.В. викладають основні теоретичні питання взаємодії корпускулярного й електромагнітного випромінювання з речовиною взагалі і з матеріалами космічних апаратів зокрема. Велика увага приділяється ближньому космосу чи верхній атмосфері і магнітосфері Землі;

– підручник за редакцією членів-кореспондентів УААН Ю.Ф.Мельника, В.П.Коваленка та професора А.М. Угнівенка «Селекція сільськогосподарських тварин», в якому наведено нормативні документи з організації племінної роботи в Україні, особливості великомасштабної селекції сільськогосподарських тварин, висвітлено сучасні методи селекції птиці, що базуються на дослідженнях генетики, біотехнології та інформаційних систем;

– навчальний посібник доктора педагогічних наук, професора Лілії Куликової «Історія розпочиналася з міфів», рекомендований всім, хто цікавиться давньою історією * та античною культурою і міфологією. Автор, подаючи міфи, трактує їх як важливе джерело історичних та культурологічних знань про життя і побут давніх народів;

– словник-довідник з філософії за редакцією професорів І.І.Пилипенка та І.Ф.Надольного, який містить найбільш уживані терміни з філософії, що використовуються у навчальному процесі вищої школи, та короткі відомості про видатних мислителів світу та України;

– навчальний посібник «Українська мова. Комплексна підготовка до тестування» авторів Шевчук С.В., Кабиш О.О., Клименко І.В. Посібник має теоретично-практичне спрямування. Тестові блоки містять різні за функціональним призначенням завдання, що сприятиме повторенню, узагальненню, систематизації вивченого, комплексній підготовці до зовнішнього незалежного оцінювання. Посібник рекомендований для учнів шкіл, гімназій, ліцеїв, абітурієнтів, студентів вищих навчальних закладів;

– навчальний посібник «Курс історії української культури (IX – початок XXI століття)». Автори посібника академік В.Задорожний та професор Ю. Кундрат висвітлюють історію української культури від найдавніших часів до наших днів, що дає можливість студентам поглиблено вивчати і опанувати знаннями про світ української культури, широку панораму її історичного розвитку в контексті європейської і світової культури;

– книга відомого дослідника Михайла Головащенко «Феномен Олександра Кошиця» про видатного українського диригента, композитора, фольклориста, історика, педагога і громадського діяча. Видання адресоване дослідникам історії українського хорового мистецтва, широкому колу шанувальників музики.

РЕГІОНАЛЬНІ ВІДДІЛЕННЯ АН ВО УКРАЇНИ
(віце-президент АН ВО України –
Грицаєнко Зінаїда Мартинівна)

У звітному році регіональні відділення АН ВО України працювали активно, злагоджено і провели значну науково-педагогічну і організаційну роботу.

1. УМАНСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік України Зінченко О.І.)

У 2009 році Уманський державний аграрний університет відзначив 165-ти річчя з дня свого заснування. Було проведено 23 Міжнародні та Всеукраїнські конференції, видано 10 монографій, 17 навчальних посібників, 313 статей.

У відділенні проводилася багатогранна робота з різних напрямків діяльності: навчальна, наукова, методична, виховна, видавнича, організаційно-господарська, культурно-масова, громадська.

Академік Грицаєнко Зінаїда Мартинівна

Протягом року виконувала велику роботу з різних напрямків діяльності:

1. Науково-дослідна робота.

– проводила керівництво науковими дослідженнями аспірантів (5), докторантів (2), співшукачів (3) за науковою тематикою: „Вивчення впливу хімічних (гербіцидів) і біологічних (рістрегуляторів, мікробіологічних) препаратів в посівах сільськогосподарських культур (пшениця озима і яра; ячмінь озимий і ярий; ріпак озимий і ярий; кукурудза; соя; горох; гречка; тритикале) на фізіолого-біохімічні і мікробіологічні процеси в рослинах і ґрунті, формування морфологічних, анатомічних, генетичних ознак будови рослин, їх вплив на синтез органічних речовин, кількість та якість урожаю вирощуваної культури, економічну ефективність.”

– виконувала обов'язки керівника і головного наукового співробітника проблемної науково-дослідної лабораторії від МІН агрополітики України за темою: „Еколого-біологічне обґрунтування застосування хімічних і біологічних препаратів в посівах сільськогосподарських культур”.

– на основі теоретичних і практичних досліджень розроблені науково-обґрунтовані екологічно-безпечні технології з найменшим пестицидним навантаженням у сівозміні, які впроваджені у виробництво Центрального Лісостепу України на площі 3020 га.

– виконувала обов'язки голови спеціалізованої вченої ради Д 74.844.02 по захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальностями: „Фізіологія рослин” і „Мікробіологія” (сільськогосподарські науки). Захищено в 2009 році 1 докторська і 4 кандидатських дисертацій.

2. Публікації:

– опубліковано 18 науково-обґрунтованих технологій виробництва високоякісної продукції із застосуванням біологічних і хімічних препаратів в посівах зернових і зернобобових культур.

– співробітниками кафедри біології під керівництвом зав. кафедри, академіка Грицаєнко З.М. опубліковано 42 наукові статті, в тому числі зав. кафедрою – 18 в різних наукових виданнях України.

– опубліковані 4 методичні розробки з курсів мікробіології і фізіології рослин для виконання студентами лабораторно-практичних занять.

3. Захист дисертацій.

Захищена кандидатська дисертація і затверджена у ВАК України аспірантом Припуляком В.М. за спеціальністю „Фізіологія рослин”.

Три аспіранти і один докторант готують дисертації до захисту.

4. Участь у наукових конференціях.

а) брала участь у міжнародній конференції, присвяченій 165-річчю Уманського державного аграрного університету (Умань, 2009).

б) брала участь у міжнародній конференції Фізіологія рослин: проблеми та перспективи розвитку НАН України (Київ, 2009).

в) брала участь в проведенні XII з'їзду товариства мікробіологів України ім. С.М.Виноградського (Ужгород, 25-30 травня 2009 р.).

5. Виховна і громадська робота.

а) як ректор народного університету культури проводила заняття, конференції для студентів і співробітників університету на різні теми виховного характеру.

б) виконувала обов'язки члена Президії і віце-президента АН ВО України; віце-президента міжнародної академії аграрної освіти; Голови Черкаського Відділення товариства фізіологів рослин України.

Академік Копитко Петро Григорович

Наукова діяльність

1. Виконано з наукових тем (назва, рік виконання; стисло основні результати; окремо зазначити теми з міжнародною участю): Здійснював керівництво проблемною науково-дослідною лабораторією з оптимізації родючості ґрунту в плодючих насадженнях, де виконувались різнопланові дослідження (ґрунтового середовища і плодючих рослин) у довготривалих стаціонарних дослідках з утриманням ґрунту та удобренням в насадженнях яблуні, порічки червоної, смородини чорної, суниці та інших, у тому числі в унікальному 78-річному досліді з системами удобрення в яблуневому саду, який розпорядженням Кабінету Міністрів України №1103-Р від 5 грудня 2007 року включено до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять Національне надбання нашої держави – «Унікальна дослідницька агроєкосистема яблуневому саду Уманського державного аграрного університету».
2. Учасник однієї наукової конференції.
3. Член спеціалізованої вченої ради Д 74.844.01 із захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальностей 06.01.07 – плодівництво і виноградарство та 05.18.03 – первинна обробка і зберігання продукції рослинництва.
4. Член редколегій журналів «Вісник Уманського ДАУ» і «Новини садівництва» та «Збірника наукових праць Уманського ДАУ».

Педагогічна діяльність

1. Опублікував (у співавторстві) підручник «Основи опытного дела в растениеводстве» у Російській федерації (Москва: Колос С, 2009. – 268с.)
2. Підготував навчальний комплекс і тексти 30 лекцій, які включають матеріали таких дисциплін, як: ботаніка, ґрунтознавство та агрохімія, загальне землеробство, рослинництво, захист рослин, селекція і насінництво, овочівництво, плодівництво і виноградарство, декоративне садівництво, механізація виробничих процесів у рослинництві та основи технології зберігання і переробки рослинницької продукції.

Підготував до видання (у співавторстві) навчальний посібник «Загальне землеробство: обробіток ґрунту під польові та плодючі культури».

Академік Найченко Володимир Михайлович

1. Брав участь в роботі спецрад по захисту дисертації (НАУ, м. Київ, і УДАУ).
2. Підготував 4 національні стандарти на сучасні технології зберігання плодів.
3. Брав участь у 2-х Міжнародних конференціях (м. Мелітополь – доповідь і в м. Умань).
4. Надрукував 1 наукову статтю.
5. Почесне звання «Заслужений професор УДАУ».

Академік Зінченко Олександр Іванович

Здійснював наукове керівництво науковими дослідженнями співробітників, аспірантів і пошукачів кафедри по загальній кафедральній темі: «Оптимальне використання приходного і ресурсного потенціалу агроєкосистем Правобережного Лісостепу».

У дослідженнях приймають участь чотири доктори наук, професори кафедри, чотири доценти, в т.ч. один докторант, п'ять старших викладачів кандидатів с.-г. наук, шість аспірантів, два пошукачі. На кафедрі дві спеціалізовані сівозміни, де проводяться найсучасніші і перспективні дослідження новітніх технологій вирощування польових і кормових культур – у 6-ти пільній польовій і семипільній зерно-кормовій сівозмінах. Лабораторні дослідження структури і якості врожаю проводяться у кафедральній агроєкологічній лабораторії, відкритій у 1998р. згідно наказу міністра агропромислового виробництва Ю.П.Карасика. Лабораторія успішно працює завдяки дослідженням співробітників, аспірантів і пошукачів та магістрантів кафедри, дипломників, що виконують тематику згідно напрямку досліджень лабораторії.

Проведено заплановані дослідження по озимій і ярій пшениці, цукрових буряках, зерновому сорго, кукурудзі (переважно у сусіднім Улянівському районі, оскільки у приміській зоні качани у молочній стиглості-розкладають, що не дає можливості зробити необхідні дослідження і облік врожайності); сої, ячменю, ріпакові озимому і ярому, люцерні, озимих проміжних (пшениця, жито, амфідиплоїди), післяукісних і післяжнивних посівах, сидератах у зайнятому парі. Проводиться камеральний обробіток експериментального матеріалу.

Читав два курси – програмування врожайності і еколого-біологічне рослинництво. Підготував по цих дисциплінах навчальні програми. Підготував оригінальну програму по рослинництву з основами програмування. Програма схвалена і знаходиться у Наукметодцентрі Мінагрополітики. Був науковим керівником семи дипломних робіт, в т.ч. двох бакалаврських, трьох спеціалістів, двох магістерських.

Взяв участь в роботі міжнародного семінару в інституті кормів УААН, у роботі двох спецрад по захисту дисертацій, опонував дві дисертації.

2. ХМЕЛЬНИЦЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік АН ВО України Завальнюк О.М.)

У 2009 році проведено 4 засідання Відділення. На засіданнях були обговорені питання про підготовку та проведення міжнародних науково-практичних конференцій: "Соціально-економічний розвиток України в XXI столітті: проблеми, пріоритети і соціально-економічні перспективи" (23-24 квітня 2009 р.), "Кам'янець-Подільський в контексті українсько-європейських зв'язків" (травень 2009 р.), "Еволюція та світоглядна проблема в гуманітарних науках" (18-23 травня 2009 р.), "Управління якістю підготовки майбутніх вчителів фізики і трудового навчання" (7-9 жовтня 2009 р.); про підвищення ефективності докторантури і аспірантури університету (26 березня 2009 р.); про підготовку до відзначення 91 річниці університету (24 вересня 2009 р.).

Упродовж 2009 року з ініціативи і на базі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка проведено низку міжнародних, всеукраїнських конференцій та круглих столів і семінарів. Серед них:

- Міжнародна науково-практична конференція "Соціально-економічний розвиток України в XXI столітті: проблеми, пріоритети і соціально-економічні перспективи" (23-24 квітня);
- VIII Міжнародна наукова конференція "Еволюція та світоглядна проблема в гуманітарних науках" (18-23 травня);
- I Міжнародна науково-практична конференція "Актуальні проблеми психології особистості і міжособистісних взаємин" (28-29 травня);
- Міжнародна науково-методична конференція "Управління якістю підготовки майбутніх вчителів фізики і трудового навчання" (7-9 жовтня);
- Всеукраїнська науково-практична конференція: "Соціально-психологічні аспекти соціалізації особистості в сучасних умовах розвитку суспільства" (26-28 лютого);
- Всеукраїнський науково-методичний семінар "Сучасні проблеми викладання біологічних дисциплін у вищій школі" (квітень);
- Всеукраїнська науково-практична конференція "Інструментальне мистецтво у вищій школі: проблеми і перспективи професійної підготовки" (22-23 квітня);
- Науково-практична конференція ІСОМ Україна "Природнича музеологія: теорія та практика" (17-18 вересня);
- Всеукраїнська наукова конференція "Кам'янець-Подільський – остання столиця УНР" (6-7 жовтня);
- Всеукраїнська науково-практична конференція "Формування здорового способу життя студентської молоді засобами освіти" (жовтень);
- Всеукраїнська конференція "Творчість М. Драй-Хмари в контексті неокласицизму" (жовтень);
- Всеукраїнський круглий стіл "Актуальні проблеми дидактики історії" (жовтень).

Станом на 1 жовтня 2009 р. в університеті захищено 1 докторську дисертацію, 21 кандидатську дисертацію, прийнято до захисту 1 докторську і 14 кандидатських дисертацій.

Кафедрою фізики проведено презентацію напівпровідникових матеріалів для оптоелектроніки та розроблений термоелектричний модуль для перетворення теплової енергії в електричну (діючі зразки). Розробку представлено на Всеукраїнській виставці до Дня незалежності України "Барвіста Україна". За високий рівень наукових результатів університет нагороджений дипломом.

До Дня незалежності Хмельницька обласна державна адміністрація та Хмельницька обласна рада вручили знак і диплом лауреата обласної премії імені Юхима Січинського в галузі історико-краєзнавчої роботи і збереження історико-культурної спадщини за вагому науково-дослідницьку роботу по вивченню історії та культури

Поділля, активну творчу та громадську діяльність ректору, академіку АН ВО України Завальнюка О.М.

Нагороджено академіка АН ВО України Завальнюка О.М., який удостоєний ордена "За заслуги" III ступеня.

Доктор педагогічних наук, професор, академік АН ВО України Атаманчук П.С. нагороджений нагрудним знаком Міністерства освіти і науки України "Петро Могила".

Доктор філологічних наук, професор, академік АН ВО України Кеба О.В. нагороджений нагрудним знаком Міністерства освіти і науки України "За наукові досягнення". Таким же знаком нагороджено доктора фізико-математичних наук, професора, начальника науково-дослідного сектору університету Конета І.М.

Доктор фізико-математичних наук, професор Теплінський Ю.В. нагороджений пам'ятною медаллю ім. М.М. Боголюбова "За високий рівень наукових результатів в галузі математичної науки".

Наукова розробка доктора фізико-математичних наук, професора Конета І.М. "Стаціонарні задачі теплопровідності в кусково-однорідних просторових середовищах" у травні 2009 року відзначена першою премією V Хмельницького обласного конкурсу науково-дослідних робіт у номінації "Фундаментальні НДР". Монографія доктора фізико-математичних наук, професора Теплінського Ю.В. "Елементи математичної теорії еволюційних рівнянь у банахових просторах" у травні 2009 року відзначена другою премією V Хмельницького обласного конкурсу науково-дослідних робіт у номінації "Підручники і монографії". У квітні 2009 року Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України за вагомий внесок у розвиток освіти і науки України, підготовку висококваліфікованих фахівців.

В Інформаційному віснику АН ВО України опубліковано статтю професорів Завальнюка О.М., Конета І.М., присвячену 70-річчю від дня народження академіка АН ВО України Атаманчука П.С. Подано до друку статтю цих же авторів, присвячену 50-річчю від дня народження академіка АН ВО України Кеби О.В.

20-21 жовтня проведено I наукову конференцію молодих вчених університету, присвячену 91 річниці від дня заснування університету. За матеріалами конференції буде опубліковано збірник наукових праць.

З ініціативи та за особистої участі академіка Завальнюка О.М. підготовлено та опубліковано 13 випусків науково-фахового збірника «Освіта, наука і культура на Поділлі», який видається двічі на рік, обсягом 25-30 друкованих аркушів.

Загалом у 2008-2009 н.р. в університеті розроблялося 60 колективних (комплексних) теми, 7 госпдоговірних і грантових науково-дослідних проєктів, 608 індивідуальних науково-дослідних тем, 3 держбюджетних теми, які фінансуються з державного бюджету. Всього в університеті функціонує 10 науково-дослідних центрів і 22 лабораторії. На виконання НДР у 2009 році з державного бюджету було виділено 251,0 тис. грн.

Членами Хмельницького обласного відділення АН ВО України в 2009 році опубліковані 15 праць.

Атаманчук П.С, Кеба О.В. беруть участь у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій: Д. 26.053.06 у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Д. 52.051.05 у Таврійському національному університеті ім. В.І. Вернадського. Кеба О.В. – член експертної ради ВАК України з літературознавства, член експертної ради ДАК України з гуманітарних і соціальних наук.

3. РІВНЕНСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік АН ВО України Гурин В.А.)

Кількісний склад Рівненського регіонального відділення – 6 академіків. До його складу входять: В.А. Гурин (голова Відділення), Є.М. Бабич, Е.А. Зінь, Б.С. Колупаєв, В.Ю., Слюсарчук, К.Ф. Шульжук

Вчений секретар відділення к.е.н., доцент В.О. Солодкий

Відповідно до плану роботи Рівненського регіонального відділення Академії наук вищої освіти України на 2009 рік, академіками проведена наступна робота за напрямками:

1. Наукова робота

Протягом звітнього періоду академіки відділення продовжували дослідження актуальних проблем з питань економічного та соціального розвитку України та окремих регіонів.

Академік В.А. Гурин очолив дослідження з тематики природокористування, раціонального використання водних ресурсів, забезпечення охорони, зберігання, відтворення природних ресурсів України.

Академік Е.А. Зінь продовжив дослідження економічного та соціального стану регіонів України в складі теми „Дослідження регіонального соціально-економічного розвитку”. В роботі брали участь викладачі кафедри регіонального управління НУВГП, результати використані в навчальному процесі, в дипломному проектуванні. Крім того, акад. Е.А. Зінь продовжив дослідження транспортних технологій на автомобільному транспорті, обґрунтування раціональних технологічних процесів перевезення пасажирів та вантажів на території західних областей України. Результати дослідження стали основою для відкриття в університеті нової спеціальності та підготовки магістрів „Державної служби”.

Академік В.Ю. Слюсарчук виконував наукові дослідження з проблем оборотності нелінійних операторів та стійкості динамічних систем, що описуються нелінійними диференціальними, різницевиими та диференціально-різницевиими рівняннями.

Академік К.Ф. Шульжук керував виконанням комплексної теми кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету „Функціональна типологія речення в українській мові”.

2. Проведення громадських тематичних слухань, наукових конференцій, семінарів, диспутів

У 2009 р. Рівненським регіональним відділенням Академії наук вищої освіти України на базі Національного університету водного господарства та природокористування проведено 22 науково-практичних конференцій. В їх складі – 11 міжнародних та міжвузівських конференцій професорсько-викладацького складу із залученням працівників державної влади та галузевих організацій.

Конференції проведені за такою тематикою:

- „Проблеми прийняття рішень в умовах невизначеності”
- „Роль вищих навчальних закладів України і Польщі у процесі інтеграції України в Європейську спільноту”
- „Землепорядна освіта в Україні”
- „Проблеми економії енергії”
- „Сучасні технології і методи розрахунків у будівництві”
- „Напрями та перспективи розвитку сучасного землеустрою”
- „Методика викладання графічних дисциплін”
- „Актуальні проблеми водного господарства та природокористування”
- „Перспективи розвитку і вдосконалення машин для земляних робіт”
- „Структура, властивості та склад бетону”

- „Проблеми управління якістю підготовки фахівців в умовах інтеграції в міжнародний освітній простір”
- Тематика студентських науково-практичних конференцій:
- „Наукові дослідження з гуманітарної тематики”
- „Землеустрій та геоінформатика”
- „Автоматизоване управління технологічними процесами, прикладна математика”
- „Будівництво”
- „Екологія та природокористування”
- „Будівельні та вантажопідйомні машини і механізми”
- „Водне господарство - стан та перспективи розвитку”
- „Діяльність суб’єктів господарювання в контексті євроінтеграції”
- „Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в умовах трансформації економіки”
- „Еколого-економічні аспекти теплоенергетики”

У рамках угоди з українсько-французькою Федерацією «Обміни Франція-Україна» НУВГП вдруге приймав делегацію у складі студентів та викладачів Вищої аграрної школи м. Аен, Франція.

Два представники факультету будівництва та архітектури отримали стипендії європейської магістерської програми з діагностики та ремонту будівель для навчання та викладання в Польщі, Іспанії та Італії.

Два представники НУВГП стажуються та проводять дослідження в навчальних закладах Сполучених Штатів Америки, отримавши перемогу в конкурсах на здобуття стипендій Фонду освітніх ініціатив та Програми академічних обмінів ім. Фулбрайта, які фінансуються урядом США.

У 2008-2009 навчальному році підписано договори про співпрацю університету з установами Болгарії, Польщі, Латвії, Ізраїлю, Німеччини. Університет співпрацює з навчальними закладами 17 країн світу в рамках підписаних 48 угод про співпрацю. Університет відвідували делегації з Польщі, Росії, Болгарії, Німеччини, Франції, Непалу, Індії.

В НУВГП навчаються студенти з Росії, Грузії, Азербайджану, Білорусі, Гвінеї, Чехії, Словаччини.

3. Видання наукових праць

За звітний період видано 3 підручники, 86 навчальних посібників, у т.ч. 12 з грифом Міністерства освіти і науки України. В їх складі підручник „Основи зовнішньоекономічної діяльності”, автори Е.А. Зінь, Н.С. Дука; монографія „Кредитно-модульна система організації навчального процесу: методичні аспекти”, автори С.М. Гончаров, В.А. Гурін. В монографії узагальнений досвід впровадження КМСОНП в університеті. Академіком Е.А. Зінем виданий навчальний посібник „Державне управління”.

4. Підготовка наукових кадрів, підвищення кваліфікації викладачів

Академіки відділення брали участь у роботі спеціалізованих вчених рад Д. 47.104.01, К.47.104.03, які діють в Національному університеті водного господарства та природокористування та інших університетах (м. Рівне), здійснювали керівництво аспірантами, здобувачами, докторантами, а також рецензування, опонування та надання відзивів на дисертації.

4. ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік АН ВО України Кобець А.С.)

Науково-дослідна робота, яка проводиться професорсько-викладацьким складом агро університету, є однією з найбільш важливих видів діяльності вузу. Вона органічно поєднується з навчально-виховним процесом, підготовкою фахівців для аграрного виробництва та вищої школи, науковців і спрямована на розвиток фундаментальних, пошукових та прикладних досліджень з пріоритетних напрямків науки. У вищій школі "принцип" навчання на основі науки має бути визначальним. Наука у цьому випадку розуміється в широкому аспекті. Фундаментальна підготовка створює можливості оперативно реагувати та адаптуватися до постійних змін, що виникають у суспільному житті.

Викладачі, наукові співробітники і аспіранти ДДАУ брали участь в проведенні 14 міжнародних і 6 державних та регіональних виставках. Виступили з доповідями і повідомленнями на міжнародних конференціях 97 чоловік та на всеукраїнських і регіональних конференціях і семінарах-симпозіумах 93 чоловіки. Вперше за роки незалежності України науковці ДДАУ (авторський колектив під керівництвом професора Бурі О.І.) на ХХІ міжнародній виставці-ярмарку АГРО-2009 удостоєні Золотої медалі.

В університеті приділяється значна увага пошуку нових та удосконаленню діючих форм організації наукової діяльності. Зокрема кращі інноваційні розробки подаються у вигляді заявок на винахідництво. Університетом у поточному році вже подано більше 30 заявок на патенти України та одержано 26 авторських свідоцтв і патентів.

Фінансування дослідницьких і пошукових робіт проводиться на сьогодні із різних джерел. Це і Міністерство аграрної політики і Міністерство вугільної промисловості України, кошти спецфонду і господарські договори. Загалом обсяг фінансування в динаміці зростає і досяг більше 3 млн. грн. Він збільшився порівняно з попереднім роком на 13,8 %. Університет виконує на замовлення Мінагрополітики і господарств на суму 780 тис. грн.

В минулому році закінчені дослідження за 20 темами. В цілому розроблено 4 технологій виробництву, виведено 2 сорти сільськогосподарських культур, розроблено 14 стандартів ДСТУ факультетом ветеринарної медицини (Гаврилін П.М.).

До вагомих досягнень колективів кафедр і вчених у звітному році слід віднести:

- розробка та впровадження робочих органів для обробки ґрунту та збирання гички та коренеплодів буряку (професор Кобець А.С.);
- впровадження у сільськогосподарське виробництво системи живлення автотракторних двигунів ненафтовими видами палива (доцент Улексін В.О.);
- виведення нового сорту озимої пшениці Співанка та розповсюдження її на площі 100 га. Передано в сортовипробування сорти Журавка і Комерційна (селекціонер професор Ковалевська Н.І.);
- запровадження селекційної роботи зі створення нової породи овець м'ясо-вовнового напрямку, адаптованої до умов України (професор Шуваєв В.Т та представники його наукової школи – доцент Похил В.І., доцент Микитюк В.В.);
- успішна реалізація моделі управління генофондом свиней селекції ДДАУ, яка дозволяє протягом багатьох поколінь підтримувати високу продуктивність тварин при розведенні "в собі" (доценти Сметанін В.Т., Хмельова О.В.);
- розроблення системи управління охороною праці в агропромисловому комплексі (професор Беліков А.Є.);
- визначення та обґрунтування екологічного різноманіття агробіоценозів як передумови впровадження системи точного землеробства на рекультивованих землях Дніпропетровської області (професор Грицан Ю.І.);
- впровадження в ветеринарію і тваринництво біологічно-активних речовини і адаптогенів природного походження (професор Грибан В.Г., професор Степченко

Л.М.).

З кожним роком збільшується кількість осіб, які навчаються в магістратурі. В цьому році зафіксована рекордна за всю історію розвитку університету кількість осіб, які навчаються в аспірантурі. Сьогодні 80 аспірантів і 55 здобувачів працюють над кандидатськими дисертаціями. Найбільша за останні роки результативність аспірантури і докторантури – захищено 5 докторських дисертацій (Ярчук І.І., Амеліна С.М., Береза О.Ю., Піщан С.Г., Микитюк В.В.) і 22 кандидатських дисертації.

Активну участь беруть у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій. Доктор фізико-математичних наук, професор Тіман М.П.; Гаврилін П.М.; Макаренко П.М.; Кобець А.С. та ін.

Продовжується співробітництво з провідними навчально-науковими закладами Західної Європи та США. В рамках міжнародного проекту "Інтегровані системи захисту спеціальних культур (томати, огірки, яблуна, виноград)" задіяні Дніпропетровський державний аграрний університет (Україна), Університет штату Вірджинія (США), Молдавський національний інститут екології, Університет м. Руссе (Болгарія), науково-дослідні установи Росії та Білорусії. Розпочато роботу над проектом "Підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору України", в якому Дніпропетровський агроуніверситет співпрацює з сільськогосподарськими навчальними закладами та науковими установами Нідерландів, Німеччини. Також продовжена робота з науковими установами та академіями наук Великобританії, Іспанії, Франції, Польщі, Угорщини, Китаю.

На сьогодні в університеті працюють 9 наукових шкіл. Досить інтенсивно поповнюються вони молодими науковцями під керівництвом академіків та членів-кореспондентів АН ВО України Кобця А.С., Макаренка П.М., Тімана М.П., Вакарчука С.Б., Гавриліна П.М. В науково-дослідній роботі взяли участь 726 студентів, які об'єднані в 47 наукових гуртках. З них 468 взяли участь в олімпіадах, конкурсах та наукових конференціях, 18 найбільш вагомих наукових досягнень студентів ДДАУ відзначено дипломами, грамотами та подяками міжнародних, всеукраїнських та регіональних рівнів. На II Міжнародному математичному конгресі Пам'ятною медаллю імені М.М. Боголюбова "За високий рівень наукових результатів в галузі математичної науки" нагороджено Тімана М.П. За результатами 2008 року Рада молодих вчених ДДАУ отримала диплом I ступеню за перемогу в обласному конкурсі, при загальній перемозі - молоді вчені Стасюк Т.В., Безус Р.М., Бондарчук Н.В. здобули дипломи відповідно I, II і III ступенів. За результатами конкурсу на кращу науково-практичну розробку "Інтелект – творчість – успіх" студенти факультету обліку і фінансів зайняли наступні місця в різних номінаціях: Скрипник Інна – I місце; Очколас Ольга – II місце; Гуржий Ігор, Бібен Олена – II місце; Андропова Ольга – III місце.

Одержали диплом I ступеню студентка факультету обліку і фінансів Соколова Віта і диплом II ступеню студентка факультету менеджменту і маркетингу Турчак Тетяна на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук у 2008-2009 навчальному році "Економіка сільського господарства та АПК"

На Всеукраїнській олімпіаді між аграрними вузами по спеціальності облік і аудит II місце зайняла студентка факультету обліку і фінансів Проценко Юлія (Макаренко П.М.).

Нагороджений студент факультету механізації Гречаний Павло за III місце в I турі Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності "Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва" (Кобець А.С.).

У Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених та спеціалістів "Молоді вчені у вирішенні проблем аграрної науки і практики" зайняли перші місця студентки ветеринарного факультету Ступак Юлія і Сідлецька Ірина (Гаврилін П.М.).

За результатами Міжнародної студентської наукової конференції стали переможцями студенти біотехнологічного факультету Варапай Михайло, Нестеров Артем, Король Альона, Матвійчук Дар'я, Баранова Марія (Гаврилін П.М.).

В 2009 році активізація науково-дослідної роботи певною мірою визначається виконанням спільних програм Дніпропетровського агроуніверситету та Академії наук вищої освіти України, що обов'язково стане запорукою становлення Дніпропетровського державного аграрного університету як дослідницького університету у найближчому майбутньому.

5. ЗАКАРПАТСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік АН ВО України Ніколайчук В.І.)

1. Проведено наукових конференцій:

- Міжнародна науково-практична конференція присвячена 20-ти річчю створення НШ «Синевир» «Функціонування заповідних територій в сучасних умовах України» (1-3 жовтня 2009р. с. Синевир, Міжгірський р-н)
- З'їзд Паразитологічного Товариства України (21-23 вересня 2009р. Ужгород)
- II Регіональна конференція молодих вчених та студентів "Проблеми збереження біорізноманіття Українських Карпат" (28 квітня 2009. Ужгород).
- V З'їзд Радіобіологічного товариства України (15-18 вересня 2009р. Ужгород)

2. Виконано з наукових тем (назва, рік виконання; стисло основні результати; окремо зазначити теми з міжнародною участю):

1. ДБ 718 «Розробка наукових засад нівелювання негативного впливу факторів довкілля на продуктивність багаторічних трав'янистих насаджень з застосуванням лядвенцю рогатого», науковий керівник д.б.н., проф. Ніколайчук В.І.,

2. ДБ 735 «Комплексне вивчення екологічного стану залізничних примагістральних екосистем», науковий керівник д.б.н., проф. Ніколайчук В.І.

3. Міжнародний Швейцарсько-Український проект «Посилення досліджень у незайманих лісах господарського користування як основи збереження біорізноманітності і стійкого використання лісових ресурсів у Українських Карпатах»: другий рік виконання.

3. Видано:

1. Вакерич М.М., Ніколайчук В.І. До вивчення шляхів зниження фітотоксичної дії важких металів на онтогенетичний розвиток рослин // Науковий вісник - 2009. Ужгородського університету. Серія: Біологія. - 2009. - Випуск 25.

2. Старовойтова С.А., Назаренко Л.Н., Авдеева Л.В., Полищук Е.И., Тимошок Н.А., Шинкаренко Л.Н., Бабенко Л.П., Мокрозуб В.В., Спивак Н.Я., Чейпеш А.В., Ніколайчук В.И. Поиск штаммов бактерій, перспективних для создания пробиотиков // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Біологія. - 2009. - Випуск 26. с. 216-219.

3. Тимошок Н.О., Шинкаренко Л.М., Лазаренко Л.М., Ніколайчук В.І., Юрик О.І., Співак М.Я. Вплив препарату V на функціональну активність природних клітин кіллерів та продукцію імунорегуляторних цитокінінів // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Біологія. - 2009. - Випуск 26. с. 232-239.

4. Пантьо В.В., Ніколайчук В.І., Пантьо В.І. Вплив низькоінтенсивного лазерного випромінювання на біологічні об'єкти (огляд літератури) // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Біологія. - 2009. - Випуск 26.

5. Пантьо В.В., Ніколайчук В.І., Пантьо В.І., Микитюк А.В. Вплив низькоінтенсивного лазерного випромінювання на чутливість мікроорганізмів до антибактеріальних препаратів // міжнародний науково-практичний журнал «Фотобіологія та фотомедицина» т. VI, №1, 2009. - с. 55-62

6. Вакерич М.М., Ніколайчук В.І. До вивчення фітоактивності міді та інших металів на онтогенетичний розвиток рослин. // «Физиология и биохимия культурных растений», 2009

7. Ніколайчук В.І., Григорюк І.П., Вайда П.В. Рецензія на збірник "Регулятори росту на основі природної сировини та їх застосування в рослинництві" (Яворська В.К., Драговоз І.В., Крючкова Л.О., Курчій Б.О., та ін. - К.: Логос, (2006.-176 с.).

8. Ніколайчук В.І., Комендар В.І., Мандрик В.Ю., Григорюк І.П. Якубенко Б.Є. Професор Іван Михайлович Григора: життєвий і творчий шлях // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Біологія. - 2008. - Випуск 24. - с. 261-263.

4. Члени ВАК, спеціалізованих Вчених Рад по захисту дисертацій:

- член експертної ради з біологічних наук ВАК України.
- експерт наукової ради секції "Біологія, біотехнологія, харчування" Міністерства освіти і науки України.

Академіки Відділення керували 6 аспірантами та 1 здобувачем.

В.І.Ніколайчук підготував та подав до друку розділ до монографії академіків АН ВОУ «Проблеми стихійних природних явищ в Україні», а Вайда П.В., Ніколайчук В.І., Шарга Б.М., Мага І.М., Гамор А.Ф. Удобрення та хімічна меліорація ґрунтів (Методичні рекомендації для студентів із курсу «Ґрунтознавство»), Ужгород, т-во «Знання», 2009. - 74 с.; Шарга Б.М., Ніколайчук В.І., Садовська Н.П., Мага І.М., Гамор А.Ф. Фітофтороз томатів і його контроль / Методичні рекомендації з курсу «Фітопатологія» - Ужгород, т-во «Знання», 2009. – 34 с.

Голова Закарпатського обласного Відділення АН ВО України. Керує та координує роботу Закарпатського відділення АН ВОУ; організовує сплату членських внесків; організовує написання щорічних планів та звітів з наукової роботи членів Закарпатського відділення АН ВОУ; здійснює ознайомлення членів Закарпатського відділення АН ВОУ з новинами роботи та нормативними документами.

Він – лауреат Державної премії України; Почесний академік Угорської академії наук; Заслужений професор ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

6. ЛУГАНСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік АН ВО України Зеленько А.С.)

Усі академіки за місцем роботи були організаторами й співорганізаторами різних наукових форумів, учасниками багатьох конференцій та симпозіумів. Усі вони є керівниками аспірантів, а проф. В.Г. Кавешніков, В.М. Фролов – докторантів. Усі вони є членами однієї чи двох спеціалізованих рад, а акад. В.М. Фролов, В.П. Михайлюк – ще й головами спеціалізованих рад.

Серед них академік В.Г. Кавешніков є ще й академіком Міжнародної академії інтеграційної антропології, Польської академії медицини. Він же лауреат Державної премії України. Академік Л.І. Лазор є академіком Державної академії правничих наук України.

Кожен з академіків є керівником проблемного дослідження: академік В.Г. Кавешніков – морфогенез кісткової й імунної системи під впливом зовнішніх чинників, В.П. Михайлюк – історії становлення науки в Україні, Л.І. Лазор – проблем трудового законодавства, А.С. Зеленько – структурно-семантичного вивчення лексичних одиниць та граматичних категорій у літературній мові та діалектному мовленні тощо. До речі, В.П. Михайлюк – завідувач кафедри всесвітньої історії та історії України Східноукраїнського національного університету, Л.І. Лазор – директор юридичного інституту Східноукраїнського національного університету.

Між іншим, усі академіки є авторами десятків наукових публікацій, а проф. В.Г. Кавешніков видав два томи українською й англійською мовами тритомного підручника з анатомії.

7. ЗАПОРІЗЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік АН ВО України Гришак В.З.)

У 2009 році Запорізьким національним університетом було проведено 11 конференцій, з них 5 – міжнародних.

Кількість наукових заходів, проведених університетом протягом навчального 2008 – 2009 рр.

- конференцій 26
- круглих столів 22
- семінарів 18

За рахунок загального фонду державного бюджету України фінансуються 9 комплексних НДР з обсягом фінансування 722,2 тис. грн.

У 2009р. отриманий грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених для виконання проекту „Оцінка санітарно-епідеміологічної та екологічної ситуації рекреаційних зон північно-західного Приазов'я” (науковий керівник доц. Горбань В.В.). Обсяг фінансування – 39 тис. грн.

У 2009 році одержано 4 патенти на корисні моделі і 1 свідоцтво на охорону прав на сорти рослин.

Протягом навчального 2008-2009 рр. захищено 54 кандидатські і 4 докторські дисертації, опубліковано 46 монографій, 114 підручників та навчальних посібників, 312 науково-методичних публікацій, 80 статей у міжнародних виданнях, 960 статей у фахових виданнях, 313 статей у нефармових виданнях.

Зроблено 796 доповідей на міжнародних, 345 – на регіональних, 410 – на університетських конференціях.

Робота над кандидатськими (докторськими) дисертаціями: кількість співробітників, працюючих над кандидатською дисертацією, – 109; над докторською дисертацією – 42.

8. ЖИТОМИРСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік АН ВО України Положенець В.М.)

За звітний рік проведено дві міжнародні конференції та одну конференцію молодих вчених і аспірантів. Розроблено два винаходи і отримано на них патенти.

Наукова робота проводилася за тематикою „Селекція картоплі на стійкість до хвороб і шкідників" та „Випробування пестицидів проти хвороб і шкідників" з обсягом фінансування 100000 грн.

Під керівництвом академіків регіонального відділення захищено дві кандидатські дисертації.

За звітний період академіками видано п'ять посібників, монографію, три рекомендації виробництву, опубліковано 20 статей у збірниках і журналах.

Чотири академіки є членами спеціалізованих рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Члени академії ведуть керівництво 15 аспірантами.

9. ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік АН ВО України Дудар Т.Г.)

Протягом 2009 року Тернопільське регіональне відділення АН ВО України здійснювало злагоджену роботу відділення, шляхом залучення не тільки відомих вчених різних галузей - академіків АН ВО України, але й інших провідних науковців, які працюють у вузах Тернопільщини до продуктивної наукової і освітньої роботи в регіоні, організації спільних науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів з проблем адаптації вищої освіти України згідно вимог Болонського процесу.

З метою реалізації стратегії Болонського процесу і радикального реформування національної системи вищої освіти за безпосередньої участі академіків АН ВО України Юрія С.І., Гром'яка Р.Т., Андрейчина М.А, Дудара Т.Г. у вищих навчальних закладах м. Тернополя, де вони працюють адаптовано навчальній програмі із спеціальностей. Впроваджено у навчальний процес при підготовці бакалаврів і магістрів у вузах м. Тернополя Європейську кредитну трансферну систему (ECTS), яка дозволить зблизити національну систему вищої освіти з європейською. Застосування кредитної системи замість традиційної залікової і екзаменаційної, ефективніше і об'єктивніше забезпечуватиме оціночний облік багатовекторної освітньої і наукової діяльності студента.

Члени Тернопільського регіонального відділення брали участь у виконанні держбюджетних науково-дослідних робіт, керували підготовкою кандидатських і докторських дисертацій, опублікували цілий ряд наукових праць в тому числі монографій, а також підручників і посібників для студентів вищих навчальних закладів. Всі члени відділення активно займалися редагуванням фахових наукових видань, наукових записок, наукових вісників, прагнули плідно працювати у галузевих відділеннях АН ВО України.

Пропонуємо для активізації більш плідної роботи Тернопільського регіонального відділення, поповнити його новообраними дійсними членами АН ВО України з когорти провідних докторів наук Тернопільщини.

10. КРИМСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік АН ВО України Бабанін А.А.)

У складі Відділення нараховується 13 академіків. Три академіки (Манжос О.Ф., Коцан І.Я., Тоцький В.М.) не підтримують зв'язок з Відділенням.

У звітному році академіки Відділення та їх учні досліджували:

- Морфогенез органів кровотворення та імуногенезу ссавців і птахів (акад. Хомич В.Т., акад. Криштофорова Б.В., акад. Гаврилін П.М). Результати досліджень впроваджені в навчальну роботу;
- Вікові морфофункціональні особливості окремих органів і систем під впливом гравітаційних перенавантажень та різних методах їх корекції (акад. Пикалюк В.С.). Результати досліджень впроваджені в практику лікувальних, освітніх та наукових закладів України;
- Морфоструктуру, онтоморфогенез та модуси еволюції життєвих форм видів родин Scrophulariaceae та Zamiaceae флори України, (акад. Берко Й.М.). Результати досліджень систематизуються;
- Теоретичні наукові основи конструювання вискоефективних біологічних препаратів (акад. Скибіцький В.Г.). За результатами досліджень розроблені та впроваджені в практику ветеринарної медицини (виробник ВАТ “ВНП Укрзооветпромстач”) Тест системи на основі імуноферментного аналізу для діагностики сказу тварин, лейкозу великої рогатої худоби, грипу птахів, хламідіозу тварин, трихінельозу свиней;
- Міграцію стронцію стабільного в ланцюгу живлення тварин та розробляли систему послаблення негативної його дії на організм і продукцію (акад. Засекін Д.А.). За результатами досліджень опубліковані науково-методичні рекомендації по застосуванню детоксикуючих засобів для тварин у регіонах України з високим рівнем стронцію стабільного у довкіллі;
- Заходи боротьби та профілактики з основними гельмінтозами тварин в Україні (акад. Сорока Н.М.). Розроблені і впроваджені в практику ветеринарної медицини інструкція щодо заходів боротьби і профілактики дирофіляріозу м'ясоїдних тварин та спосіб діагностики еймеріозу великої рогатої худоби;
- Асоціативні хвороби коней (акад. Галат В.Ф.). За результатами досліджень підготовлені дві науково-методичні рекомендації для впровадження в практику ветеринарної медицини.

Підготували вісім кандидатів наук (акад. Галат В.Ф. – 2; акад. Пикалюк В.С. – 2; акад. Гаврилін П.М. – 2; акад. Хомич В.Т. – 1; акад. Криштофорова Б.В. – 1).

Отримали 13 патентів (акад. Засекін Д.А. – 6, акад. Криштофорова Б.В. – 3, акад. Скибіцький В.Г. – 1, акад. Пикалюк В.С. – 1, акад. Сорока Н.М. – 1, акад. Галат В.Ф. – 1)

Організували і провели 3 конференції, 2 семінари та 2 симпозиуми.

Академіки співпрацювали:

- З Європейською асоціацією ветеринарних анатомів (акад. Хомич В.Т., акад. Криштофорова Б.В.);
- З міжнародним науковим товариством морфологів хребетних тварин (акад. Хомич В.Т.);
- З міжнародним науковим товариством паразитоценологів (акад. Галат В.Ф.).

Опублікували:

- Підручників – 4 (акад. Пикалюк В.С. – 2, акад. Скибіцький В.Г. – 1, акад. Галат В.Ф., і акад. Сорока Н.М. – 1);
- Навчальних посібників – 13 (акад. Галат В.Ф. і акад. Сорока Н.М. – 3, акад. Пикалюк В.С. – 6, акад. Берко Й.М. – 1, акад. Гаврилін П.М. – 1, акад. Криштофорова Б.В. – 1, акад. Хомич В.Т. – 1);

- Навчально – методичних рекомендацій, вказівок, програм – 20 (акад. Сорока Н.М. – 5, акад. Засекін Д.А. – 6, акад. Берко Й.М. – 2, акад. Гаврилін П.М. – 2, акад. Криштофорова Б.В. – 2, акад. Хомич В.Т. – 3);
- Науково – методичних рекомендацій – 6 (акад. Сорока Н.М. – 2, акад. Галат В.Ф. – 2, акад. Засекін Д.А. – 1, акад. Гаврилін П.М. – 2, акад. Криштофорова Б.В. – 1);
- Наукових статей, матеріалів конференцій – 115 (акад. Сорока Н.М. – 18, акад. Галат В.Ф. – 12, акад. Пикалюк В.С. – 22, акад. Засекін Д.А. – 29, акад. Берко Й.М. – 1, акад. Скибіцький В.Г. – 6, акад. Гаврилін П.М. – 11, акад. Криштофорова – 5, акад. Хомич В.Т. – 11)

Виступили у ЗМІ:

- Виступів на телебаченні – 12 (акад.Сорока Н.М. – 8, канали “1+1”, “Інтер”, “СТБ”, “5 канал”, програми “Здоров’я” і “Очевидне – неймовірне”, акад. Пикалюк В.С. – 4, телебачення АР Крим, програма “Рідне слово в рідній хаті”);
- Виступів у пресі – 9 (акад. Пикалюк В.С.);
- Виступів по радіо – 2 (акад. Новак В.П.).

Отримали нагороди, почесні звання, відзнаки:

- Акад. Гаврилін П.М. – Почесну Грамоту Кабінету Міністрів України;
- Акад. Криштофорова Б.В. – Почесну Грамоту Ради Міністрів АР Крим, Заслуженого професора Національного аграрного університету.

11. ХАРКІВСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік АН ВО України Говоров П. П.)

Харківське регіональне відділення складає 4 фахових відділення: енергетики та ресурсозбереження, електрофізики і електроніки, механіки і машинобудування, загальнотехнічне та 7 секцій: медицини, аграрна, наук про землю, проблем будівництва та архітектури та інші.

Основні виконані показники:

1. Організація та участь у 197 наукових конференціях, семінарах, симпозіумах, з'їздах – у т.ч. міжнародного рівня (Харків, Алушта, Львів, Маріуполь, Донецьк, Одеса, Київ, Євпаторія; РФ, Польща, Угорщина та ін.)
 2. Авторські свідоцтва, відкриття, винаходи, патенти, гранти - 38; державні та іменні премії - 6.
 3. Наукова дослідна робота: д/б НДР - 28, госп.дог. - 21.
 4. Підготовлено та захищено у поточному році 7 докторів і 29 кандидатів наук.
 5. Видавнича діяльність: опубліковано понад 306 наукових статей та тез; підручників - 8, посібників - 24, монографій - 8, рекомендацій виробництву -57.
 6. Участь академіків у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій - 37, ради ВАК або МОН-10.
 7. Проводиться керівництво та робота з понад 40 аспірантами, 11 докторантами та здобувачами, у тому числі з представниками інших країн, впродовж року.
 8. Виступи по радіо, телебаченню, наукових та інших заходах, публікації у ЗМІ про досягнення вчених наукового центру з метою висвітлення діяльності відділень АН ВО України (Говоров П.П., Рубінський О.Ю., Сокол Є.І., Александров Є.С., Шматько О.О., Товажнянський Л.Л., Мирось В.В. та інші академіки Харківського регіонального відділення).
 9. Проводиться робота по підготовці наукових кадрів впродовж року з метою передачі знань та досвіду молодим вченим усіма членами харківського регіонального відділення АН ВОУ.
 10. Підготовка кандидатур та залучення до складу 7 кандидатів в академіки АН ВОУ.
 11. Рекомендовано Президії АН ВО України кращі монографії, підручники, посібники - акад. П.Г.Кравчуна.
 12. Рекомендовано до Президії для нагороди та матеріальної допомоги
 13. Проведено 3 засідання Президії АН ВОУ по відділенню та наради керівників наукових центрів. Надіслані до Президії наукові статті для опублікування в інформаційному Віснику АН ВО України - 6.
 14. Участь у спільних міжнародних проектах, з'їздах, конференціях, симпозіумах, конгресах - 14 (Говоров П.П. (МКО, конференції), Шматько О.О. (Академія природознавчих наук Росії), Болотських О.С. (конференції, міжнародні проекти (Росія, США), Білецький Є.М. (міжнародні проекти (Палестина, республіка Нігер), Єфімов О.В. (науковий проект, Польща), Рудаков В.В. (конференція 8іета) та ін.
 15. Членство у зарубіжних академіях та асоціаціях - (Говоров П.П. (МКО), Фурман І.О. (член науково-дослідної ради Американського біографічного інституту (АВІ), Мирось В.В. (академік, член кореспондент МАНЕБ, С-Петербург).
- Під егідою АН ВОУ організовувались та проводились Міжнародні науково-технічні конференції, у тому числі з енергетики та електроніки, інформаційно-комп'ютерних технологій в енергетиці, медицині, сільському та комунальному господарстві, новітнім технологіям в освіті тощо впродовж року (академіки Говоров П.П., Товажнянський Л.Л., Кравчун П.Г., Рябченко І.М., Циганенко А.Я, Болотських О. С. та інші академіки відділення).
- Протягом року популяризація та висвітлення роботи Академії шляхом участі

академіків Харківського регіонального відділення у конкурсах та презентаціях (академіки Говоров П.П., Курінний Е.Г., Болотських О.С, Сокол Є.І., Товважнянський Л.Л., Шматько О.О., Рябченко І.М., Братута Є.Г., Александров Є.Є., та інші академіки відділення).

Наукові теми, що виконувались в поточному році як міжнародного, так і регіонального та фахового рівня, присвячені таким темам, як підвищення ефективності, зниження ресурсоспоживання, розробки нової сучасної техніки та новітніх технологій у техніці та медицині і сільському господарстві, тенденція розвитку машинобудування тощо.

У рамках відділення енергетики та ресурсозбереження виконувалась робота над програмою по світовому оформленню міста (Харків) (відділення енергетики та ресурсозбереження, акад. Говоров П.П.); проведення наукової роботи по розробці стандарту України «Зовнішнє освітлення» (відділення енергетики та ресурсозбереження, акад. Говоров П.П.); міжнародний науковий проект з інститутом проточних машин ПАН (Польща) «Імітаційне моделювання теплових схем енергоблоків електростанцій», наукова програма «Створення і розвиток теорій і методів імітаційного моделювання, визначення надійності та оптимізації параметрів енергетичного устаткування для АСУТП складних теплоенергетичних систем» (2009-2011 рр., відділення енергетики та ресурсозбереження, акад. Єфімов О.В.), наукова робота «Засоби та шляхи покращення керованості та якості електроенергетичних систем» (акад. Варецький Ю.О). Науково-дослідна робота «Удосконалення засобів стабілізації режимів електричних систем» (2008-2011 рр., акад. Заболотний І.П.). По впровадженню безвідходних технологій (акад. Яковлев О.І) та проведено багато інших держбюджетних тем МОН України та госпдоговорів академіками відділення (Рудаков В.В., Сивокобиленко В.Ф., Шпачук В.П., Журахівський А.В. ті інші).

У 2008 році академіки відділення енергетики та ресурсозбереження брали участь в організації та проведенні науково-технічних конференцій та наукових семінарів: Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми енергозбереження в Україні і шляхи їх вирішення», НТУ «ХП», м.Харків. «Силова електроніка та енергоефективність», м. Алушта (академіки Товважнянський Л.Л., Сокол Є.І., Єфімов О.В.). Науковий семінар НАНУ за напрямком «Наукові основи енергетики» (керівник акад. Говоров П.П.), організація проведення МНТК разом з Лодзькою політехнікою (Польща, керівники акад. Говоров П.П., Нович Р.) тощо.

Вчені наукового відділення «Енергетика та ресурсозбереження» продовжують спільну роботу з закордонними вузами таких країн, як Росія, Угорщина, Молдова, Польща, Франція, Південна Корея, Кувейт та ін. (академіки Говоров П.П., Єфімов О.В., Артюх С.Ф., Варецький Ю.О., Данилюк О.В. та ін.).

Академіки є членами редколегій журналів «Електротехніка та електромеханіка», наукового збірника «Вісник НТУ «ХП» (академіки Говоров П.П., Рудаков В.В., Єфімов О.В., Братута Є.Г. ін.); журналу «Світлолюкс», (Говоров П.П.), гол. редактором наукового журналу "Автоматика. Автоматизация и злектротехнические комплекси" (Тодорцев Ю.К.) та інші.

Академіки є членами експертної комісії з питань науки МОН України, експертної комісії Міністерства освіти і науки України, департаменту науково-технологічного розвитку з питань науки за фаховим напрямком „Енергетика" (акад. Єфімов О.В., акад. Братута Є.Г.), тощо.

Опрацьовано і затверджено 10 навчальних програм для спеціальності «Комп'ютерні інтегровані технології в галузі енергетики» (акад. Єфімов О.В.). Опубліковано навчально-методичні посібники «Математичні задачі енергетики», «Електромеханічні перехідні процеси в автономних системах живлення», «Тепловий захист асинхронних двигунів» (акад. Сивокобиленко В.Ф.). Підготовлено до публікації навчальний посібник «Конструкції, процеси і розрахунки парогенераторів АЕС» (автори Єфімов О.В. Пилипенко М.М. - Харків: НТУ «ХП», -310с); Отримано патент «Захист асинхронних двигунів, 2009»(акад. Сивокобиленко В.Ф. у співавторстві) та ін. розробки

та винаходи академіків відділення були запатентовані, опубліковані та впроваджені у виробництво (акад. Говоров П.П., Єфімов О.В., Шелепов І.Г., Шпачук В.П., Варецький Ю.О., Сивокобиленко В.Ф. та ін.)

Нагороджено іменною медаллю «За заслуги в освіті і науці» (акад. Рябченко І.М.), нагорода «Петра Могили» (акад. Говоров П.П.).

Підготовка кандидатур та залучення до складу кандидатів в академіки АН ВОУ: Кожушко Г.М. - д.т.н., професор, зав. кафедри ПУСКУ та голова ТК-137, Тартатюк В.І. - д.т.н., зав. кафедри ХНАМГ.

У рамках секції медицини виконувалась робота:

Ініціативна НДР академіка Кравчуна П.Г. «Фактори ремодельовання міокарду в прогнозуванні ефективності терапії у хворих з підвищеним судинним ризиком» (2008-2010 Опр.). Проведено апробацію 21 лікарського засобу. Впродовж року впроваджено 27 досягнень науково-дослідних робіт в практику охорони здоров'я (ефективність яких складає понад 16000 грн). Під керівництвом акад. Кравчуна П.Г. впроваджуються в клінічну практику сучасні методи обстеження та лікування хворих. Академіком Сіпітим В.І. продовжена робота по розробці галузевої науково-технічної програми «Медична допомога при черепно-мозковій травмі» на 2007-2012 рр., яка 11.08.2006р. затверджена спільним Наказом Міністерства охорони здоров'я України та Академії медичних наук України. Під його керівництвом виконується науково-дослідна робота кафедри нейрохірургії ХНМУ за темою «Медична допомога при черепно-мозковій травмі» на 2008-2010 рр., яка складається з трьох розділів.

Академіками ведеться робота по підготовці науково-педагогічних кадрів, у розробці навчально-методичних рекомендацій та вказівок для студентів, лікарів-інтернів та викладачів. Впроваджені мультимедійні презентації на теми лекцій з внутрішніх хвороб, клінічної імунології та ін. з демонстрацією сучасних методів діагностики та лікування. Підготовлені академіками відділення навчальні посібники по кредитно-модульній системі з урахуванням Болонського процесу. «Діагностика, лікування та профілактика кардіологічних захворювань» за редакцією члена-кореспондента АМН України д.мед.н., проф. О.М. Біловола, д.мед.н., проф. П.Г.Кравчуна, Харків, ХНМУ, 2009, 1-й том-398с, П-том-327с.

Академіками секції проведено наукові конференції та наукові семінари: науково-практичні конференції Українського суспільства спеціалістів з імунології, алергології та імунореабілітації (керівник академік Циганенко А.Я., Сіпітий В.І., Кравчун П.Г.); опубліковано статті, тези у тому числі у міжнародних виданнях тощо. Отримано понад 10 патентів.

Академіки секції беруть участь у роботі Вчених спецрад - 5, участь в Радах ВАК - 1. Ведеться робота з 19 аспірантами та 5 докторантами з підготовки до захисту дисертацій.

Також академіками проводиться лікувальна і консультативна робота. Організована цілодобова консультативна робота по наданню висококваліфікованої спеціалізованої медичної допомоги хворим стаціонару, хворим терапевтичного і кардіологічного профілю в терапевтичних відділеннях декількох лікувальних установ м. Харкова тощо.

Ведеться робота по вирішенню комплексних міжгалузевих програм. Співробітництво відділення енергетики та медицини по науковим основам, програмам та технічним засобам світло кольорової корекції психосоматичного стану людини (акад. Говоров П.П., Кравчун П.Г., Сіпітий В.І.). Подальше розширення галузей застосування результатів досліджень (кардіологія, неврологія тощо).

У рамках аграрного відділення планується:

Подальша робота з розробок методики біоенергетичної оцінки технологій в овочівництві; робота з розробок основних технологічних прийомів вирощування овочів та у лісостепу України; проведення робіт з розробки високоєфективних мікроелектронних обчислювальних та керуючих пристроїв з нетрадиційною

архітектурою; проведення робіт зі створення надшвидкодiючого нейрокомп'ютера на основi програмованих логiчних iнтегральних схем (ПЛІС) i працюючого у системi залишкових класiв.

Ведеться Спiвробiтництво вiддiлень енергетики та аграрного iз створення наукових основ та розробок програмних та технiчних засобiв вирощування овочiв в умовах закритого ґрунту (акад. Говоров П.П., Болотських О.С.). Впровадження розробок в практику сiльськогосподарського виробництва та подальше суттєве нарощування обсягiв виробництва овочiв за розробленими технологiями.

У рамках секцiї радіофiзики i електронiки виконувалась робота:

Проведена наукова робота - 3-й етап фонд. досл. теми МОН України «Випромiнювання в нелiнійних електронних системах та перетворення НВЧ-сигналiв в анизотропних середовищах i полярних розчинах з поглинанням» (керiвник академик Шматько О.О.) Побудована теорiя взаємодiї просторово-неоднорiдних та iмпульсних сигналiв в хвильовднiй структурi з системою шаруватих анизотропних середовищ, що мiстять тонкi плiвки, матерiальнi параметри яких можуть бути частотно-залежними. Вивченi новi явища, що спостерiгаються при розповсюдженнi iмпульсних сигналiв та хвильових пучкiв в середовищах та рiдинних розчинах. Фонд. досл. тема МОН України «Радіофiзичнi та магнiтометричнi ефекти дiї на геокосмос високоенергетичних джерел», (керiвник Черногор Л.Ф.) Проведенi комплекснi дослiдження ефектiв в системi атмосфера - iоносфера - магнiтосфера, обумовлених дiєю потужного квазiперіодичного акустичного випромiнювання, проведено аналіз результатiв спостережень та готуються висновки.

Академіки брали участь у конкурсах, в організаційних комітетах 7 конференцій та iнших організаційних заходах (Черногор Л.Ф., Шматько О.О. та iн.). Спiвпраця з академіками природознавчих наук Росiї. Ведеться робота з аспірантами та докторантами (керiвники - академіки вiддiлення). На основi взаємного узгодження напрямкiв робіт свiтлотехнiчної, електро- та теплотехнiчної секцiї вiддiлення «Енергетики та ресурсозбереження» проводиться розробка комплексних програм енергозбереження з окремих галузей виробництва та енергетики в цiлому. За результатами розробок ведеться робота по створенню при АН ВОУ центру з енергозбереження та Нацiонального комiтету зi свiтлотехнiки.

У рамках усiх вiддiлень планується робота з молодими вченими та пiдготовка аспірантiв, докторантiв, здобувачiв.

НАУКОВІ ЦЕНТРИ

1.ЗАХІДНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР

(Голова – академік АН ВО України Кирилів Я.І.)

За звітний період у навчальних наукових установах Західного відділення проведено 117 наукових конференцій, семінарів та симпозіумів в тому числі 31 конференція молодих вчених та аспірантів. За матеріалами конференцій, симпозіумів і семінарів видано 225 збірників наукових праць та тез загальним обсягом 2563 друкованих аркуші.

Академіками західного відділення та під їх керівництвом подано 81 заявку на винаходи та отримано 79 патентів на винаходи та корисні моделі; в тому числі 27 патентів на винаходи та корисні моделі впроваджені у виробництво із загальним економічним ефектом 9 млн. 375 тис. грн.

Під керівництвом академіків Західного відділення виконувалося 7 міжнародних грантів.

Протягом звітного року академіками Західного відділення виконувалося 123 наукові тематики із загальним обсягом фінансування 7, 503 млн. гривень з різних джерел в тому числі бюджетні та госпдоговірні тематики.

За 2009 рік захищено 11 докторських та 79 кандидатських дисертацій, де консультантами та керівниками були академіки Західного відділення.

Значна частина академіків побувала за кордоном з метою стажування та участі У Міжнародних наукових конференціях. Зокрема було здійснено 61 виїзд за кордон з метою участі у конференціях, 37 – з метою стажування, 29 – з метою виконання спільних наукових досліджень та 34 – з метою читання лекцій.

За звітний період видано 39 підручників, посібників та довідників загальним об'ємом 1125 друкованих аркушів. Опубліковано 748 статей в наукових збірниках та журналах, в тому числі 107 – у зарубіжних виданнях.

Академіки відділення беруть участь у роботі 71 спеціалізованої вченої ради і захисту докторських та кандидатських дисертацій.

Академіки відділення керують роботою 121 аспіранта та консультують 24 докторантів.

Протягом 2009 року 17 академіків відділення виступили по телебаченню та 19 – по радіо про наукові досягнення та можливості їх використання у народному господарстві.